

Pärnu linna ja maakonna raamatukogude aastaaruanne 2017

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.16)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Pärnumaa	84 534	19	37	7	44
Pärnu linn	40 709		1	2	3

1. Põhilised tegevussuunad

Kõige suuremad muutused Pärnumaa raamatukoguvõrgus toimusid seoses haldusreformiga. Senise 19 omavalitsusüksuse asemel on neid nüüd Pärnumaal 7. Aasta jooksul külastasid Pärnu Keskraamatukogu esindajad uute vallakeskuste raamatukogusid.

Pärnu linnaga liitus 3 valda – Audru, Paikuse ja Tõstamaa. Nendes valdades tegutseb 9 raamatukogu (Paikuse, Tõstamaa, Tõhela, Pootsi, Audru, Aruvälja, Jõõpre, Lavassaare ja Lindi). 2018. a. kevadel kinnitatakse Pärnu Keskraamatukogu uus põhimäärus ja osavaldade raamatukogudest saavad Pärnu Keskraamatukogu haruraamatukogud.

Pärnumaaga liitusid ka 2 Läänemaa valda (Hanila ja Lihula), mille tagajärjel saab maakond juurde 7 raamatukogu (Kirbla, Metsküla, Tuudi, Lihula, Vatla, Kõmsi, Virtsu).

Are raamatukogu tähistas 100ndat juubelit, mille tippsündmuseks oli Are topoteegi avamine. Are raamatukogu oli üks viiest Eesti raamatukogust, kes sai topoteegiga liituda tasuta.

2017. aastal uuendas Pärnu Keskraamatukogu oma visuaalset identiteeti – Tartu Kõrgema Kunstikooli üliõpilastele anti lähteülesanded nii uue logo kui kodulehe kujundamiseks. Uue logo autoriks on Mariel Põld. Uus koduleht valmib 2018. aasta kevadel.

Osalemine rahvusvahelistes projektides ja IFLA kongressil andis hea ülevaate erinevatest raamatukogudest ja seal pakutud teenustest.

Esmakordselt üle pika aja on Pärnu Keskraamatukogu põhinäitajad suurenenud, võrreldes 2016. aastaga suurenes laenajate arv 276, lastest lugejate arv 35 võrra. Laenutusi oli rohkem 10 104 ja lastele laenutusi 3225.

Uue teenusena hakkasime lastele ja täiskasvanutele lauamänge koju laenutama.

Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonna üheks olulisemaks tegevussuunaks 2017. aastal võib lugeda infootsingukoolitusi põhikoolide ja gümnaasiumide õpilastele. Tundide ja osalejate arv tõusis võrreldes 2016. aastaga märgatavalt – koolituste arv tõusis aastaga 14-lt 38-le, osalejate arv 187-lt 523-le.

EV100 tähistamiseks koostati ja valmistati trükiks ette kogumik „Raamatukogude lood” – ülevaade kõikidest Pärnumaa raamatukogudest seisuga 1. jaanuar 2017. Kogumik ilmub 2018. a. kevadel.

Laste- ja noortekultuuri aastal osales keskraamatukogu lasteosakond projektis „Avatud mänguväljad”, kus koostöös Pärnu Muuseumi ja Pernova Loodusmajaga pakuti lastele mängimise ja avastamise võimalusi. Are ja Paikuse raamatukogud osalesid Laste Vabariigi programmis.

Pärnumaalt osalesid Pärnu Keskraamatukogu ja Varbla raamatukogu rahvaraamatukogude kvaliteedihindamise mudeli enesehindamise pilootprojektis.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud:

Pärnumaal pakub raamatukoguteenust 44 rahvaraamatukogu, millest kaks tegutsevad vallaraamatukogudena (Häädemeeste ja Kilingi-Nõmme).

Et minna kasutajatele lähemale, avas Urge raamatukogu Tammiste lasteaias laenutuspunkti, mis on avatud igal neljapäeval.

Aruvälja raamatukogu sai uued ruumid vastvalminud külakeskuses. Muutus lahtioleku aeg – kui siiani oli raamatukogu suletud pühapäeval, siis nüüd neljapäeval – sest pühapäeviti on inimestel rohkem aega raamatukogu külastada.

Seni kõige viletsamates tingimustes töötanud Saulepi raamatukogu kolis vastremonditud valgesse ja hubasesse ruumi, mis asub I korrusel ja on kasutajatele kergemini ligipääsetav.

Seoses töö reorganiseerimisega Koonga vallas, töötab Lõpel ja Koongas Lõpe raamatukogu juhataja – 3 päeva Koonga raamatukogus ja 2 päeva Lõpe raamatukogus.

Saarde Vallavolikogu otsusega lõpetasid 1. oktoobrist 2017 eraldi juriidiliste asutustena töö Tali ja Allikukivi raamatukogud, mis liideti harukogudena Kilingi-Nõmme raamatukoguga. Vallapoolseks põhjenduseks oli, et ühine eelarve annab paindlikumaid võimalusi eelarve koostamisel, majandamisel, raamatute tellimisel, teineteise asendamisel. Allikukivi raamatukogu nimetati ümber Tihemetsa raamatukoguks.

Jõesuu ja Tori raamatukogudel on 2017. aastast ühine eelarve ja arengukava. Tori raamatukogu juhataja koostab eelarve ning igakuise tööajatabeli, vormistab käskkirjad ning allkirjastab arved.

Suigus muutusid raamatukogu lahtiolekuajad, sest raamatukogu avamine kell 13.00 ennast ei õigustanud: pensionäridest kliendid soovisid võimalikult vara raamatukogu teenust kasutada ja lastel polnud ka erilist huvi õhtul raamatuid laenamas käia.

Raamatukogude nõukogud käivad koos vastavalt vajadusele.

Positiivselt nimetas nõukogu tegevust Sindi Linnaraamatukogu, sest nõukogu toetas oma koosoleku otsusega eelarves palgafondi kasvu aastaks 2018 ning esitas selle Sindi linnavalitsusele eelarveprojekti lisana.

Raamatukogude arvu suurenemisega valdades hakkab tulevikus kindlasti olema nõukogul olulisem roll. Eriti siis, kui valla raamatukogudel on üks ühine nõukogu, kuhu kuulub esindaja iga raamatukogu piirkonnast.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.16. €	Seisuga 31.12.17 €	Muutus %
Eelarve kokku	1720,383	1814,859	+5,5%
sh keskraamatukogu	841840	856526	+1,7%
Personalikulu	1048,486	1112,869	+6,1%
sh keskraamatukogu	516200	543166	+5%
Komplekteerimiskulu	343,250	349,048	+1,7%
sh KOV-lt	190,851	193,237	+1,3%
sh riigilt	152,350	155,811	+2,3%
sh keskraamatukogu	145060	148470	+2,3%
sh KOV-lt	71700	73360	+2,3%
sh riigilt	73360	75110	+2,3%
Infotehnoloogiakulu	44,063	47,992	+8,9%
sh keskraamatukogu	6,144	5,867	-4,5%

Keskraamatukogu tasuliste teenuste maht suurenes võrreldes 2016. a. 18,6%.

2017. a. suurim investeering keskraamatukogus oli II korruse põrandakatete vahetus (26 604€) ja uue garderoobi- ja infoala kujundamine (10 000€).

Täiendkoolituseks kulus 1,36% keskraamatukogu eelarvest.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Pärnu Keskraamatukogu: Raamatukogude arendamine (Kultuuriministeerium) „Meie ka seame ja ületame piire“	02.05-30.06.2017	990€	2884€
Pärnu Keskraamatukogu: Noorteprojekt (Pärnu Linnavalitsus) „Kohtume raamatukogus vol. 4“	01.01-30.05.2017	400€	1930€
„Kunst raamatukokku“ (Tallinna Keskraamatukogu)	10.07-30.09.2017	1200€	1754€
Pärnu Keskraamatukogu		390€	854€
Are raamatukogu		430€	475€
Kilingi-Nõmme raamatukogu		380€	425€
Paikuse raamatukogu: Paikre vanapaberi kogumise kampaania „Vanapaber ei ole praht“	Sept-okt 2017	200€	

Noorteprojekti „Kohtume raamatukogus vol. 4“ eesmärgiks oli tuua põhikooli õpilasi rohkem raamatukokku, et süvendada õpilaste infokirjaoskust ja tutvustada raamatukogu ja teisi linna kultuuriasutusi. Projekti raames toimus Pärnu Muuseumi ja Pärnu Keskraamatukogu koostöös nutimäng Pärnu linna ja maakonna 5. klasside õpilastele, lisaks toimus 7. klasside õpilaste konkurss „Tee ise e-raamat“ ja põhikooli lõpuklasside õpilastele toimus kohtumine kirjaniku ja erusõjaväelase Leo Kunnasega. Projekt võimaldas erinevas vanuseastmes põhikooliõpilastele pakkuda tegevusi ja kohtumisi raamatukogus.

Raamatukogude arendamise programmist saadud projektitoetus andis võimaluse korraldada Saarde vallas Pärnu linna ja maakonna raamatukoguhoidjatele seminarlaager. Seminarlaagris tutvusime Saarde valla raamatukogudega, külastasime Mazsalaca raamatukogu Lätis ja kuulasime huvitavaid loenguid laste lugemisharjumustest ja lugemise suunamisest ning sellest, kuidas tulla toime ATH diagnoosiga lastega.

Tallinna Keskraamatukogu algatatud kunstiprojekt „Kunst raamatukokku“ oli hea võimalus tutvustada noortekunsti raamatukogus. Projekti lühikesed tähtajad tegid raamatukogudel keeruliseks kunstisündmuste planeerimise 2018. aastaks, seega taotlesid Pärnu Keskraamatukogu, Kilingi-Nõmme ja Are raamatukogud toetust kunstitarvikute ostmiseks. Projekti toel soetasid raamatukogud korralikud näitusetarvikud, et järgmise aasta jooksul korraldada noorte näitusi raamatukogudes.

Projekt „Vanapaber ei ole praht“ toimus koostöös Paikuse Põhikooliga ning toimus ka klassidevaheline vanapaberi kogumisvõistlus. Paikuse raamatukogul oli selles projektis eestvedaja, üleskutsuja ja motiveerija ning loodustsäästva teavitustöö edastaja roll. Koguti kokku 19 560 kg vanapaberit ning selle koguse pealt eraldati 200€, mille eest osteti lasteraamatuid.

Pärnu Keskraamatukogu osalemine NordPlus projektis "Feel better with a book: reading for wellbeing in old age" tihendas koostööd Tammiste Hooldekoduga ja andis palju häid ideid ja mõtteid Läti, Leedu ja Rootsi kolleegidelt.

2.4 . Personali koosseis, juhtimine ja areng

Pärnumaa raamatukogudes töötab 87 raamatukoguhoidjat, neist omavad kutset 71 (80%).

Seoses Tali ja Tihemetsa raamatukogude muutmisega Kilingi-Nõmme raamatukogu harukogudeks, on neis töökoormus 0,5 ehk 20 tundi nädalas (sh ka raamatukogu koristamine). Töökoormuse vähendamise põhjuseks on vähenev raamatukogu kasutajate arv. Koosseis vähenes 4,5-lt 3,5-le.

Koondamise kasuks otsustas Tihemetsa raamatukogu juhataja ja Kilingi-Nõmme raamatukogu töötajad käivad vaheldumisi tööl ka Tihemetsa raamatukogus, Kilingi-Nõmme raamatukogu lahtiolekuajad jäid samaks.

Kogu 2017. aasta on Jõesuu raamatukogu olnud avatud kaks korda nädalas esmaspäeviti ja neljapäeviti 10.00-19.00. Raamatukoguhoidja töötab 0,5 kohaga. Lisatasu on koristamise eest.

Paikuse raamatukogus alustas tööd 0,5 ametikohaga raamatukoguhoidja, direktor ja üks raamatukoguhoidja jätkasid täiskohaga.

Tõstamaal on vajadusel võimalik kasutada asendajat, kui juhataja peab osalema koolitustel või olema Tartu Ülikoolis õpingutel. Juhataja puhkuse ajal on raamatukogus asendamas neid õpilasmalevast, kes on raamatukogus pidevad lugejad ja tunnevad raamatukogutöö vastu huvi.

Häädemeeste raamatukogu on avatud 6 päeva nädalas endise 5 päeva asemel.

Vallaraamatukoguhoidjate praktika Tallinna Keskraamatukogus läbis Häädemeeste raamatukogu direktor.

Tõhela raamatukogu juhataja õpib TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias päranditehnoloogia eriala viimasel kursusel.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Lisa 1

Laste- ja noorte kultuuriaasta puhul korraldati mitmeid laste lugemisharjumusi arendavaid koolitusi: Algupärase lastekirjanduse päeval Tartus käis 2 raamatukoguhoidjat, Lastekirjanduse keskus korraldatud festivali “Avatud mänguväljad” koolitusel osales 2 inimest ja üleriigilisel lasteraamatukoguhoidjate päeval Põltsamaal käis 5 raamatukoguhoidjat. Muinasjutukonverentsil Haapsalus osales 5 inimest ja lastekultuuri foorumil Kultuuripaun oli 3 inimest. Lasteraamatukoguhoidjate suveakadeemias osales 1 ja lasteraamatukoguhoidjate õpipäeval lastekirjanduse keskus 1 inimene. OÜ Huvi korraldatud koolitusel “Kuidas laps raamatulehitsejast lugejaks areneb” osales 1 raamatukoguhoidja.

Kokku osaleti laste- ja noortetöö teemalistel koolitustel 23 korral.

Maaraamatukogude sektsiooni suveseminaril ja sektsiooni teabepäeval osales 5 inimest ja rahvaraamatukogude suveakadeemias 2 inimest. Rahvaraamatukogude suveseminaril Läänemaal osales 2 inimest.

Google Drive'i, Exeli, kontoritarkvara koolitustel osales 3 inimest. Tasuta infotehnoloogiakursused on hea võimalus oma oskusi täiendada ja raamatukoguhoidjad olid aktiivsed ise tasuta koolitusi otsima.

Mäluasutuste suveseminaril Valgerannas osales 1 ja muusikakogude ühenduse sügisseminaril Moostes osales 2 inimest. Igal aastal osalevad raamatukoguhoidjad emakeelepäeva seminaril (2 inimest) ja kirjandusfoorumil käis 2 inimest.

Väga vajalikud olid veebipõhised infopädevuse koolitused. Neis osales 2 inimest.

Kaasaegses raamatukogus on vaja tunda teenusedisaini põhialuseid ja turunduse strateegiat. Neil koolitustel osales kokku 2 inimest. Populaarsed on Andrase korraldatud koolitused raamatukoguhoidjatele. Maakonnast osales koolitusel 25 inimest.

Koolitusprogrammimis tööks psüühikahäiretega inimestega osales 1 inimene.

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused:

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/kestus	Raamatukoguhooldajate arv/KOV-de arv	Eelarve/Koolituseks kulutatud summa
27.01.17	Kriisiolukorras käitumine ja esmaabi lühikursus	J. Sõnum, H. Lainela,	4h	61/17	180€
28.04.17	Mõtteid ja muljeid kirjandusest kirjaniku, tõlkija ja kultuuriilmas liikuja pilgu läbi	I.Koff	2,5	46/16	187€
28.04.17	Laste ja noorte kultuuriaasta 2017 ja Laste Vabariik	M. Kask	1,5h	46/16	50€
24.-25.05.17	seminarilaager „Meie ka – seame ja ületame piire”			35/11	2884€
25.-26.08.17	Kultuurireis Setomaale			30/9	2266€
29.09.17	Suhkur - sõber või vaenlane?	Ü. Niilisk	1,5h	40/15	162€
28.11.17	Eestindatud soome nüüdiskirjandus	H. Iivari	4h	55/18	240€

Maaraamatukoguhoidjad hindavad väga Pärnu Keskraamatukogus korraldatud koolitusi – oluline on, et koolitusel käimiseks ei pea kulutama aega ja rahalist ressursi. 2017. aasta koolitused olid väga olulised nii erialaselt kui enesearendamise seisukohast.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused.

2017. aasta raamatukogupäevade avaüritus toimus Pärnumaa Kutsehariduskeskuses, mille korraldamises ja programmi kokkupanekus osales aktiivselt Pärnu Keskraamatukogu, päevajuht oli Krista Visas.

Novembris esines Andrase raamatukoguhoidjate seminaril ettekandega „Raamatukogude roll elukestvas õppes“ Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht Krista Visas.

Põltsamaa raamatukoguhoidjatele esines ettekandega kooli- ja rahvaraamatukogu ühendamisest Paikuse raamatukogu juhataja Gerli Lehemets. Samuti tegi Lehemets ettekande Paikuse valla volikogule raamatukogu hetkeolukorrast.

Maaraamatukogude sektsiooni aastakoosolekul esines Aili Luik (Libatse raamatukogu) ettekandega „Õpilased raamatukogus“.

Piia Salundi (Sauga raamatukogu) oli ERÜ üle-eestilise koostööprojektide konkursi „Raamatukogud – muuseumid – noored“ projektijuht ja juhatas ka Rahvusraamatukogus toimunud projekti kokkuvõtvat seminari.

Rita Raudsepp (Sindi Linnaraamatukogu) osales XIV Üleriigilise Lasteraamatukoguhoidjate päeva korraldamisel ja programmi kokkupanemisel.

Malle Pajo (Are raamatukogu) ettekanne „Are topoteek“ topoteegi pidulikul avamisel ja ettekanne „Are raamatukogu – 100“ raamatukogu juubeli pidulikul vastuvõtul. Samuti viis Pajo läbi Are Kooli laste lugemiskonverentsi „Raamatul on aku tühi...“ ja esines ka ettekandega L. Tungla elust ja loomingust.

Aita Puust (Tori raamatukogu) esines kogukonnaüritustel ettekannetega „Elvi Kalep: Torist pärit „lendur huulepulgaga““, „Mina, eestlane – raamat tutvustab“, „Eesti keele kujunemine“ ja loengusarjaga „Kodukandi lugu“.

Marie Iir (Massiaru raamatukogu) tegi ülevaate Massiarust pärit harrastuskunstnikust Johannes Kiietist tema maalinäituse avamisel Häädemeeste koduloomuuseumis.

Pille Ristimets (Jõõpre raamatukogu) osales raamatu „Jõõpre varane ajalugu ja mõisaeg“ esitlusel ja kirjutas tutvustava artikli vallalehte.

Uute raamatute tutvustus „Lugemiseks ja ettelugemiseks lastele“ lastevanematele lasteaias saalis ja lasteaiadõpetajatele raamatukogus – Helje Pulk (Uulu raamatukogu).

Ülle Toomla (Võiste raamatukogu) tutvustas Tahku Tare külakeskuses vanaemade klubi „Tegusad vanaemad“ liikmetele raamatukokku saabunud uusi raamatuid. Taasiseseisvumispäeval K. Pätsi mälestussamba juures toimunud ajalootunnis pidas Toomla ettekande „K. Pätsi monumendi ehitamise lugu ideest valmimiseni“.

Riita Lillemets (Surju raamatukogu) tutvustas erinevatel üritustel ühe koostajana raamatu „Surju vald 25“ saamislugu.

Pärnumaalt kuuluvad ERÜ juhatusse Piia Salundi (Sauga raamatukogu), Gerli Lehemets (Paikuse raamatukogu) ja Krista Visas (aseesimees, Pärnu Keskraamatukogu). Rita Raudsepp (Sindi Linnaraamatukogu) on ERÜ lasteraamatukoguhoidjate sektsiooni juhataja ja Urve Salumaa on ERÜ maaraamatukogude sektsiooni liige.

Raamatukoguhoidjad on aktiivsed kohalikus elus kaasalööjad. Viimastel kohalike omavalitsuste valimistel kandideeris 7 raamatukoguhoidjat. Signe Tetsmannist sai Lääneranna valla volikogu liige.

Kuuluti eelarve- ja sotsiaalkomisjoni (Tootsi), humanitaarkomisjoni (Sauga, Urge), eelarve- ja majanduskomisjoni (Surju).

Suigu raamatukoguhoidja on piirkonna külade kultuuriseltsi juhatuse liige, Vahenurme raamatukoguhoidja on külaseltsi juhatuse liige.

Sauga raamatukoguhoidja oli Sauga valla ajalehe ja veebilehe toimetaja ning Sauga valla Facebooki konto administraator.

Surju raamatukogu juhataja on Rohelise Jõemaa Koostöökogu Leader projektide hindamiskomisjoni ja Ilvese külaseltsi juhatuse liige.

Ester Kerge on Eesti Kodu-uurimise Seltsi juhatuses ja koordineerib Pärnumaa osakonna tööd. Kohalikul tasandil on raamatukogudel pikaajaline hea koostöö haridus- ja kultuuriasutustega, noortekeskustega.

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Tõstamaa raamatukogu juhataja jätkab õpinguid Tartu Ülikooli sotsiaalteaduste valdkonna infokorralduse erialal raamatukogunduse suunal ja hetkel on käsil kolmas aasta.

2017. aastal omistati Krista Visasele (Pärnu Keskraamatukogu) raamatukoguhoidja VII kutse kvalifikatsiooni tase.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Täiskasvanud Öppi ja Nädala raames nimetati aasta raamatukoguks Pärnumaal Tori raamatukogu, nominendiks oli ka Are raamatukogu;

EV Kultuuriministeeriumi tänukiri: Reedi Hansen seoses 65. sünnipäevaga; Erika Luige seoses 75. sünnipäevaga; Malle Kiis seoses 65. sünnipäevaga; Heinike Sinijärv seoses 60. sünnipäevaga; Maie Sutt seoses 60. sünnipäevaga.

Heinike Sinijärv – Pärnu linnavalitsuse tänukiri; Pärnu maavalitsuse tänukiri

Malle Pajo – Aasta maaraamatukoguhoidja 2017 nominent; Pärnumaa aasta maaraamatukoguhoidja 2017; Are valla tänukiri;

Ülle Toomla - Tahkuranna valla vapimärk ja rahaline preemia;

Riita Lillemets – Surju valla vapimärk;

Pärnu Keskraamatukogu kolleegipreemiad 2017: Signe Peeker – Hea Kolleeg; Hannely Raestu – Kaasamõttele; Krista Visas – Tegutseja;

Aili Luik – Halinga valla tänumeene;

Ester Kerge – Halinga valla tänukiri ja Eesti Genealoogia Seltsi aukiri;

Pille Ristimets, Piret Vainult, Tiiu Tammer, Malle Kiis ja Liia Gentelen – Audru valla tänukiri kultuurielu edendamise eest;

Pille Ristimets – tänukiri luulekonkursi "Koidulauliku valgel" žüriis osalemise eest;

Tiiu Tammer – Audru valla tänukiri 25-aastase tööpanuse eest valla heaks;

Sirje Sõnajalg – Kergu Algkooli tänukiri hea koostöö eest;

Aita Puust – Tori valla tänukiri;

Marie Iir, Evi Laarents, Leili Tali, Kai Ein – Häädemeeste valla tänukiri;

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloomustus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.

LISA 3

Pärnumaa raamatukogud on kenad ja mugavad. Kohatise ruumipuuduse vastu aitab kogude kriitilise pilguga ülevaatamine.

2017. aastal toimus Pärnu Keskraamatukogu II korruse põrandakatete vahetus. Remondi käigus paigutati kogud ümber nii, et vähendati venekeelsete raamatute hulka avariilulitel ning juurde saadi ruumi ingliskeelsetele raamatutele. Lugejate paremaks liikumiseks riulite vahel tekitati riuliridade vahele vahekäigud. Lisaks korraldati ümber keskraamatukogu I korruse garderoobi- ja infoala – paigaldati kaasaegne infolett ja lukustatavad kapid, kuhu külastajad saavad jätta oma kotte jms.

Tammiste lasteaeda laenutuspunkti loomine oli Urge raamatukogul päevakorral selle maja avamisest saadik. Augusti lõpus leiti selleks vaba ruum. Punkt töötab ühel päeval nädalas, kasutajateks on lasteaia personal ja nende pereliikmed, lapsevanemad ning ümberkaudsed elanikud. Raamatukogu on laenutuspunkti avamisega palju võitnud – kasvanud on raamatukogu registreeritud lugejate arv. Tammiste laenutuspunkti avamine näitab, et raamatukogu peab olema seal, kus on inimesed/kasutajad. Praegune Urge raamatukogu asukoht ei ole kasutajatele sobiv.

Vihtra raamatukogus sügavpuhastati ja vahutati põrand, tehti korda mittetöötav ventilatsioon.

Sauga ja Pärnjõe raamatukogud said uue mööbli.

Saulepi raamatukogu sai uued ruumid sama hoone I korrusel (varem asus raamatukogu II korrusel), mis on kasutajatele paremini ligipääsetavad ja avaramad.

Sindi Linnaraamatukogu eelarvest valmis aastal 2011 eskiisprojekt kogu maja (Sindi seltsimaja) remondi- ja ümberehitustöödeks. 2017 kuulutati välja konkurss projekteerija leidmiseks, aga see ebaõnnestus. Ruumipuudus on tuntav eelkõige just ürituste läbiviimisel.

2018. aastal on plaanis:

Pärnu Keskraamatukogu III korruse põrandakatete vahetus;

Massiaru raamatukogu hoone värvimine;

Tori raamatukogu fondiruumi remont;

Võiste raamatukogu rõdu värvimine ja fassaadi korrastamine.

Jõesuu raamatukogul on poole-aastane rendileping, mis edasi saab, ei tea hetkel keegi.

Vahenurme raamatukogu katus vajab remonti.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Ligipääs raamatukokku kas iseseisvalt või raamatukoguhoidja abil on võimalik 32 raamatukogus.

Nendes raamatukogudes, kus ligipääs puudub (Suurejõe, Sindi, Tali, Pärnjõe, Kabli, Suigu, Tori, Lõpe, Pootsi, Koonga, Libatse, Pärnu-Jaagupi, Ranna haruraamatukogu), aitab lugemissoove täita sotsiaaltöötaja, tuttavad, raamatukoguhoidja. Igale olukorrale leitakse lahendus ja keegi teenindamata ei jää.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Pärnumaa raamatukogudes on toimiv WiFi võrk, kuid tihti on see väga aeglane. Kahjuks luhtusid ka suured lootused Digitee projektile, mis pidi varustama maakonna ülikiire internetiga.

Vändra – kolm uut arvutit ja 2 vöötkoodi lugejat

Libatse – fotoaparaat Canon Digital Ixus 190

Kabli – uus kiirem arvuti koos ID-kaardi lugejaga ning kontorikombain

Häädemeeste – 2 uut lugejaarvutit

Vihtra – ID-kaardi lugeja ja skänner

Lavassaare – uus arvuti

Jõõpre – uus arvuti AIPi

Massiaru – laserprinter Samsung

Pärnu-Jaagupi – tšekiprinter, kiipkaardilugeja

Surju – uus arvuti

Pärnu Keskraamatukogu – graafikalaud

E-lugereid juurde ei ostenud, kuna lugerite laenutuste arv pole kasvanud ega huvi oluliselt suurenenud. E-lugereid laenutati Pärnu Keskraamatukogus 2017. a. 15 korral (2016. a. - 13 laenutust). E-lugeritesse lisati 33 tasuta allalaetavat e-raamatut DIGARist.

3. Kogud

2017. a eraldati väljaannete hankimiseks:

- riigieelarvest maaraamatukogudele 80 701€,
- Pärnu linnale 75 110€,
- linnaeelarvest Pärnu linnale 73 360€
- KOV eelarvetest maaraamatukogudele 119 877€

KOKKU 349 048€, s h 3804€ lastekirjanduse hankimiseks.

Maakonnas ja linnas kokku oli 84 534 elanikku, neist Pärnu linnas 40 709. Raamatukogud said väljaannete soetamiseks riigilt 1,845€ (2016 – 1,793€) teenindatava kohta. Keskraamatukogu sai lisaks linnalt 1,8€ (2016 – 1,8€) teenindatava kohta, maaraamatukogud kohalikest omavalitsustelt keskmiselt 2,7€ (2016 – 2,7€). Riik eraldas 3804€ sihtotstarbeliselt lastekirjanduse soetamiseks.

Maakonnal ja linnal kokku suurenesid komplekteerimiskulud võrreldes 2016. aastaga 5798€ võrra, sellest maakogudel 2388€.

Riigieelarvest saadud 155 811 eurost kasutati väärtkirjanduse ostmiseks 57 582,67€, s.o. 37% (ei ole arvestatud kultuuriperioodikat).

Võrreldes eelmise aastaga said KOVilt raha juurde Are, Suigu, Häädemeeste, Lõpe ja Võidula raamatukogud. Raha eraldati teavikute soetamiseks vähem Pärnjõe, Tali, Tihemetsa, Tõhela, Pootsi ja Uulu raamatukogudele.

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Kogude täiendamisel oli prioriteediks Eesti riiki, ajalugu ja kultuurilugu käsitlevate väljaannete, lastekirjanduse, teatme- ja teabekirjanduse tellimine, seejärel tõlkelise väärtkirjanduse ja tarbekirjanduse tellimine. Ilukirjanduse puhul eelistati eesti autorite ja kirjandusauhindu saanud teoseid.

Arvestati piirkonna elanike nõudmistega ja vajadustega, toetati õppimist, seega püüti kasutaja infovajadust võimalikult mitmekülgsest rahuldada. Mitmel pool, seoses maapiirkondade elanikest tühjenemisega, langes lugejate haridustase, seetõttu telliti eelkõige meelelahutuslikku kirjandust, et allesjäänud lugejaid hoida.

Aktiivselt kasutati keskraamatukogust jt valla raamatukogudest RVLi teel laenutamise võimalust, eriti teabekirjanduse osas. Väga hästi toimis valla raamatukogude vaheline koostöö kogude komplekteerimisel.

Jätakuvalt olid populaarsed elulood ja reisikirjad. Välisautorite armastus- ja krimiromaane hangiti kirjastuste ja hulgemüüjate allahindlustelt soodushindadega. Mitmed raamatukogud (Treimani, Kabli, Häädemeeste) arvestasid ka suvekülaliste soovidega.

Osteti koolikohustusliku kirjanduse kordustrukke.

Lugejanõudlust mõjutas küllalt palju meedias kajastatu (sh Kirjandusministeerium), nõuti tihti ka raamatukaupluste müügiesitabelites olnud raamatuid.

Tõstamaa raamatukokku osteti noorte lugejate soovil ingliskeelseid raamatuid.

Vahel oli vaja arvestada isegi lugejate soolise koosseisuga, Libatse raamatukogu lugejate hulgas oli tuntav poiste ülekaal, seepärast osteti just neile huvipakkuvat kirjandust.

Koostöös kooli või lasteaiaaga saadi soovitusi lastekirjanduse ostmiseks.

Eakad lugejad soovisid suurema kirjaga raamatuid, nende leidmine oli vahel probleemiks.

Keskraamatukogu muusikaosakonnal oli 2017. aastal põhirõhk nootide komplekteerimisel.

Maakonna raamatukogud said juurde 4294 (2016-3173) eksemplari annetusi, s.o. 15,3% (2016-11,6%) juurdetulekust.

Sellest oli keskraamatukogu annetusi 987 (2016-2089) eks, s.o. 8,2% (2016-15,6%) juurdetulekust.

Suurimad annetajad olid eraisikud, annetati ka palju inglise- ja soomekeelseid raamatuid. Annetasid mitmed asutused, nagu Puuetega Inimeste Koda, Swedbank, Muinsuskaitseamet, Päästeamet, RMK, Tallinna Linnavalitsus, Andras, Tervise Arengu Instituut, Apollo raamatukauplus, Tallinna Keskraamatukogu. Annetusi tegid ka Soomest ja Saksamaalt pärit muusikud, kelle suvekodu on Pärnus.

Pärnu maavalitsuselt saadi annetuseks palju Pärnu linna ja maakonda puudutavaid koduloolisi väljaandeid.

Maakogude annetused kasvasid ennekõike eraisikute annetuste arvel.

Raamatuid annetati raamatu ja roosi päeval ning heategevuskampania „Raamat raamatukokku” käigus. Kirjanik Heli Künnapas annetas Pärnu-Jaagupi raamatukogule kõik oma ilmunud raamatud. Libatse raamatukogu on liitunud kirjastuse Varrak algatusega blogijatele ja sai tänu sellele kirjastuselt tutvumiseks-arvustamiseks 10 tasuta raamatut. Raamatukoguhoidja pidas loetu kohta blogi „Loetu kaja” (<http://aluik.blogspot.com/ee/>).

Lugeja, olles eelnevalt raamatukoguhoidjaga nõu pidanud, kinkis Häädemeeste raamatukogule mitu vajalikku raamatut.

Mõnigi kord sooviti annetada oma koduraamatukogude raamatuid, kuid nende seast valisid raamatukoguhoidjad teavikuid siiski vaid raamatukogu vajadusest lähtuvalt.

Kuna eelmisel aastal keskraamatukogu laste- ja teabekirjanduse osakonda hangitud mõned lauamängud osutusid populaarseks, osteti sel aastal juba rohkem mängu juurde (67 eks).

E-raamatud: e-lugemiseks laaditi alla 90 tasuta sisuüksust (2016-57).

Jätakuvalt eelistas lugeja paberkandjal raamatut, e-raamatute vastu oli huvi väga väike nii linnas kui maakonnas.

Kogude ringlus:

- kogud: maakond kokku 0,7; keskraamatukogu 1,1 (2016 – 1,2)
- ilukirjandus: maakond kokku 0,9; keskraamatukogu 1,4 (2016-1,3)
- teabekirjandus: maakond kokku 0,5; keskraamatukogu 0,8 (2016-1)
- eestikeelne kogu: maakond kokku 0,7; keskraamatukogu 1,2 (2016-1,2)
- võõrkeelne kogu: maakond kokku 0,7; keskraamatukogu 0,7 (2016-0,7)

Ringlusest on näha, et läbimõeldumalt/lugejakesksemalt tuleks tegeleda eriti just teabekirjanduse ja võõrkeelse kirjanduse komplekteerimisega. Olemasolevad kogud tuleks puhastada ebavajalikest eksemplaridest.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trüki + e-raamat)

Raamatute hankimiseks kulutati kokku 291 853€ (2016 – 286 280), sellest keskraamatukogu 128 753€ (2016 – 125 230).

Raamatuid osteti 23 333 eks (2016 – 23 886), sellest keskraamatukogus 10 605 (2016 – 10 936).

Nimetusi saime 17 267, sellest keskraamatukogus 4562 (2016 – 4563), maakogud 12 705 (2016 – 12 927).

Raamatu keskmiseks hinnaks kujunes keskraamatukogul 12,1€ (2016 – 11,45€), maakogudel keskmiselt 12,8€ (2016 – 12,44€).

Keskraamatukogu raamatute eksemplaarsus oli 2,3 (2016 – 2,4).

Raamatuid osteti 553 eksemplari vähem (sellest keskraamatukogu 331 eks) kui 2016. a., põhjuseks raamatu hinna kallinemine. Kuna keskraamatukogu nimetuste arv jäi võrreldes eelmise aastaga samaks, siis vähenes veidi eksemplaarsus.

Ilukirjanduse osakaal ostudes maakonna kogudes kokku oli 63%, maaraamatukogudes 67%, keskraamatukogus 59%.

Saabunud raamatutest (nii ostud kui muu kokku) oli 90% eesti keeles ja 10% võõrkeeltes. Võõrkeeltes saabus: maakond kokku 2707 (2016 – 3178), sellest keskraamatukogu 2486 (2016 – 3024), maakogud 221 (2016 – 154). Sealhulgas vene keeles kokku 1298 (2016 – 1449), sellest keskraamatukogu 1149 (2016 – 1297), maaraamatukogud 149 (2016 – 152).

Seoses nõudluse vähenemisega on keskraamatukokku venekeelseid raamatuid ostetud aasta aastalt vähem, ingliskeelsete raamatute järele suureneb nii nõudlus kui ostetud eksemplaride arv. Võõrkeelse kirjanduse osas on nõudlus ka maaraamatukogude lõikes muutunud.

Kui venekeelset kirjandust saadi 149 eks (2016 – 152), mis on kahe aasta võrdluses samal tasemel, siis kasvanud on nõudlus muu võõrkeelse, eriti ingliskeelse järele – 72 eksemplari (2016 – 2).

Annetusena saime kokku 4220 raamatut, sellest keskraamatukogu 939 eksemplari (875 nimetust), maaraamatukogud 3283 eksemplari (3056 nimetust).

Lisaks tavapärasele komplekteerimisele hangiti väljaandeid ka järelkomplekteerimise teel, nii osteti juurde õpilastele vajalikku kirjandust, teabekirjandust, suurt nõudlust omanud väljaandeid.

Järelkomplekteerimiseks kasutati erinevaid sooduspakkumisi ja kampaaniaid.

Komplekteerimisotsuste tegemisel osalesid nii maa-, harukogude kui keskkogu erinevate osakondade töötajad.

Raamatute hankimisel keskraamatukokku arvestati lugejate vajadustega nii teabekirjanduse kui ka ilukirjanduse osas. Arvestati nii Pärnu Kolledži üliõpilaste, kutsehariduskeskuse õpilaste kui ka gümnaasiumiõpilaste vajadustega.

Vahetasime välja väga lagunenud kohustusliku kirjanduse eksemplare.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika ostmiseks kulutati 51 803€ (2016 – 51 721€), sellest keskraamatukogus 14 333€ (2016 – 14 592€).

Kuna mõned ajakirjad lõpetasid ilmumise ja selle arvel pikendati teiste tellimisperioodi, siis keskraamatukogu ostusumma 2016. aastaga võrreldes veidi vähenes (-259€). Maakogud tellisid 341€ võrra rohkem.

Ajalehti telliti Pärnu Keskraamatukogusse 2017. aastal 20 nimetust, 49 aastakäiku. Tellitud on suurimad vabariiklikud päeva- ning nädalalehed, kohalik päevaleht ja naabermaakondade päevalehed.

Ajakirju telliti 89 nimetust 143 aastakäiku, millest 69 nimetust, 121 aastakäiku eestikeelsed ajakirjad. Muul moel saime juurde 25 nimetust 33 aastakäiku ajakirju.

Ajakirju tellisime vähem kui 2016. aastal seetõttu, et mõned väljaanded lõpetasid ilmumise ning vaatasime üle ajakirjade laenutused ja ei tellinud enam ajakirju mille järele puudus nõudlus. Maakogudes väheneb aasta-aastalt nõudlus perioodika järele, põhjuseks on veebimeedia kasvav populaarsus. Perioodika komplekteerimise osas olid ka rahalised vahendid mõnes raamatukogus piiratud, näiteks Jõõpre raamatukogus. Mitmel pool töid inimesed annetuseks raamatukokku enda tellitud ajakirju teistele lugemiseks. Kulutused perioodika tellimiseks jäid mullusega võrreldes siiski samale tasemele.

Kultuuriperioodika tellimine Pärnumaal

Akadeemia	9
Hea Laps	15
Keel ja Kirjandus	2
Kunst.ee	1
Looming	16
Loomingu Raamatukogu	11
Muusika	2
Raamatukogu	24
Teater.Muusika. Kino	10
Tuna	2
Täheke	21
Vikerkaar	7
Värske Rõhk	3
Sirp	4
Õpetajate Leht	1
Kokku	128

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviste hankimiseks kulutati kokku 4373€ (2016 – 5056€).

Keskraamatukogusse osteti 324 auvist (2016 – 354), annetuseks saadi 40 (2016 – 106).

Maaraamatukogudesse osteti 27 auvist, annetuseks saadi 14.

Keskraamatukogu muusikaosakonda osteti olenemata žanrist enamuse 2017. aastal avaldatud eesti muusikast ja enamuse premeeritud välismaisest popmuusikast (Grammy, MTV, Billboardi auhinnad). DVD-dest osteti Eestis toodetud muusikavideoid, kontserdisalvestisi ja ooperiklassikat praegu tegutsevate maailma tippinterpretide esituses.

Kuna nii eesti- kui välismaist popmuusikat ilmus CD-del vähem (esitajad eelistasid tihti müüa oma albumeid failidena ja alles pärast seda füüsilisel kandjal), osteti 2017. aastal 30 CD-d vähem kui 2016.

Maakogudes on nõudlus auviste järele väike.

3.2 inventuurid, mahakandmised

2017. a. viidi inventuur läbi seitsmes raamatukogus: Kaisma, Koonga, Saulepi, Tali, Treimani, Tootsi ja Urge.

Keskraamatukogu juhtis korduvalt tähelepanu vajadusele kogusid puhastada lagunened, aegunud ja mittevajalikest väljaannetest. Keskraamatukogu töötajad käisid abiks nii kogude korrastamisel kui ka inventuuride läbiviimisel. Kahjuks pälvib raamatute mahakandmine mõnikord ajakirjanduses kriitikat ja see tegi raamatukoguhoidjad ettevaatlikumaks.

Tõhusat tööd kogude korrastamisel tegid Pärnu-Jaagupi, Häädemeeste, Kaisma, Koonga, Lõpe, Massiaru, Sauga, Surju, Suurejõe, Urge, Võiste, Tihemetsa raamatukogud. Seoses uutesse ruumidesse kolimisega tegid kogude puhastamisel suure töö ära ka Aruvälja ja Saulepi raamatukogud.

Kokku kanti maakonnas maha 44 880 eksemplari (2016 – 45 527) raamatuid, sellest keskraamatukogus 14 708 (2016 – 9109), maakogudes 30 172 (2016 – 36 418).

Keskraamatukogus pöörati kogude korrastamisele erilist tähelepanu. Seda tingis ka teisele korrusele uue põrandakatte paigaldamine, millega seoses tuli kogu fond ümber tõsta. Selle käigus eemaldati kogudest lagunened ja liigsed eksemplariid.

Eestikeelseid raamatuid kustutati 9901 (2016 – 6253), võõrkeelseid 4807 (2016 – 2856), sellest venekeelseid 4118 (2016 – 2856). Pärnu Keskraamatukogus kanti maha 197 aastakäiku ajakirju.

Mahakantud raamatuid jagati lasteaedadele, lugejatele, hooldekodule.

Keskraamatukogus müüdi mittevajalikke mahakantud raamatuid 544€ eest. Pidevalt jagati raamatuid lugejaile ka tasuta (riiul: Võta tasuta raamat) nii maakogudes kui keskraamatukogus.

Kustutati 73 auvist, neist 63 keskraamatukogus.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenus

Uutest teenustest lisandus Pärnu Keskraamatukogus 2017. aastal lauamängude kojulaenutamine. Lauamänge saab koju laenata lasteosakonnast, teabekirjanduse osakonnast ja saksa lugemissaalist. Huvi lauamängude laenutamise vastu on suur, märgata on mängude laenutamise tõusu koolivaheaegadel. Mitmed lauamängud on peaaegu kogu aeg välja laenutatud. Kuna lauamängud on küllaltki kallid, tahavad inimesed enne mängu päriseks ostmist veenduda, et mäng on huvitav ja et seda tasub koju osta ja siin tulebki appi raamatukogu. Jätkame lauamängude tellimist ka järgmisel aastal. Lisaks käib kord kuus laupäeviti koos lauamänguklubi, mida veab vabatahtlik Olavi Kõrre.

Pakume jätkuvalt koopiategemise teenust, samuti printimist ja skaneerimist. Kopeerida ja skaneerida saab kuni A3 suuruseid materjale, värvikoopeid ja värvilist väljaprinti saab teha kuni A4 suuruses. Samuti pakub Pärnu Keskraamatukogu lamineerimisteenust.

Enamuses maakonna raamatukogudes on printimise, koopiategemise ja skaneerimise võimalus.

Väga hästi toimivad raamatukogude tagastuskastid (Pärnu Keskraamatukogu, Are, Sauga, Urge, Vändra). Raamatukogu arvutite kasutamine elavneb tuludeklaratsioonide täitmise perioodil, vanemaealised soovivad abi pangatehingute tegemisel ja ajakirjanduse tellimisel. Printimise teenus on populaarne.

Urge raamatukoguhoidja uuris, millised on eelistatumad lahtiolekuajad. Oli võimalus märkida eri variantide seast endale kõige paremini sobivad ajad, lõpus oli küsitud ka vastaja vanust. Mõned

inimesed ei soovinud ankeeti täita, väites, et on praeguste aegadea rahul ja harjunud, muutused ajaksid vaid külastajaid segadusse. Poolsada vastanut ütles, et kellaajad sobivad neile ja muutusi pole tarvis, kaks inimest soovisid tunni võrra teistsuguseid avamisaegu. Vastajad olid erinevas vanuses, enim oli üle 50-aastaseid.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Pärnu Keskraamatukogu AIP-is on lugejate käsutuses 12, Ranna harukogus 5 ja Rääma harukogus 3 arvutit. Keskraamatukogus oli ainult AIP-i külastusi 2017. aastal kokku 9570, keskmiselt 33 külastust päevas. Lisaks AIPi arvutitele kasutavad lugejad internetis viibimiseks ka teabekirjanduse osakonnas ja muusikaosakonnas olevaid lugejate arvuteid. Teabekirjanduse osakonnas on lugejate käsutuses kaks lauarvutit mida saab kasutada tekstitöötluks jms. Neid arvuteid kasutati 2017. aastal 101 korda. Harukogudes on samuti AIPi arvutid pidevalt kasutuses, Ranna harukogus oli registreeritud arvutikasutusi 2017. aastal 1517.

Pärnu Keskraamatukogus ja maaraamatukogudes on lugejate käsutuses avalik tasuta WiFi võrk, mida kasutatakse aktiivselt oma sülearvutite ja nutiseadmetega.

Maaraamatukogudes on lugejate käsutuses 87 arvutit, neid kasutatakse vähem kui mõned aastad tagasi, sest kodudes on arvutid ja nutiseadmed olemas.

Maakonna raamatukogudes elavneb arvutite kasutamine tuludeklaratsioonide täitmise perioodil, vanemaealised soovivad abi pangatehingute tegemisel ja ajakirjanduse tellimisel. Kuna raamatukogu on avalikult välja pakkunud arvuti algõppe võimaluse, siis ka see teave on julgustanud inimesi tulema nõu küsima ja kasutama raamatukogu arvutit. Enamasti siiski oodatakse teatud tegevuste tegemist internetis (ID-kaardi uuendamine, e-tervise ankeedi täitmine, juhilubade vahetus) raamatukogu teenusena ning vajadusel raamatukogu seda ka võimaldab.

Kõiki abivajajaid abistatakse jooksvalt.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.

Tabel 5

Raamatu- kogu	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	24513	24542	+29
Sh keskk	13 152	13 364	+276

Raamatu- kogu	Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2016	Virtuaal- külast. 2017	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	433330	431198	-2132	62488	89804	+27316
Sh keskk	262 356	259 262	-3094	50 555	60 773	+10 218

Raamatu- kogu	Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+-)	Päringud* 2016	Päringud* 2017	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	71 0262	728 392	+18 130	8451	9223	+772
Sh keskk	400 742	417 972	+17 230	2884	3257	+373

Rõõmustav on, et lugejate arv Pärnu Keskraamatukogus on võrreldes 2016. aastaga kasvanud. Kuna ka 2017. aastal toimus lugejate registreerimine URRAMI programmis aasta pärast eelmist registreerimist, siis lugejate arv on võetud programmist laenajate arvu realt, seega on meil kasutajaid tegelikult rohkem, sest mitte kõik lugejad ei ole laenajad. Väga paljud registreeritud lugejad kasutavad vaid perioodika kohapeal lugemise teenust või kasutavad meil ainult internetiarvuteid. Varasemate aastate statistika on näidanud, et kasutajate arv on Pärnu Keskraamatukogul ca 1300-1400 lugeja võrra suurem kui laenajate arv.

Alates 2018. aastast muudeti URRAMI programmis seda osa, mis puudutab lugejate registreerimist ja andmete kontrolli, seega peaks järgmisel aastal lugejate statistika õigeaks saama.

Külastuste üldarv vähenes 2017. aastal Pärnu Keskraamatukogus ca 3000 võrra. Külastusi loendame keskraamatukogus ukseleanduriga. Arvatavasti on külastuste vähenemise põhjuseks külm ja vihmane suvi, mis ei toonud meie linna sellisel hulgal turiste nagu tavaliselt. Harukogudes toimub külastuste loendamine valikstatistika alusel ja selle järgi tõusis Ranna raamatukogu külastuste arv ligi 2600 võrra ja Rääma harukogu külastuste arv 350 võrra.

Kojulaenutuste arv suurenes Pärnu Keskraamatukogus 10 104 laenutuse võrra. Oluliselt suurenes ilukirjanduse laenutuste arv, samas vähenes perioodika ja auviste laenutamine. Rohkem kui tuhande laenutuse võrra kasvas inglise keelsete raamatute laenutamine, samas on vähenenud vene keelse kirjanduse laenutused.

Maaraamatukogudes on kasvanud nii külastuste (+962) kui laenutuste arv (+900). Kasutajate arv on vähenenud 183 võrra.

Elanike arv on Pärnumaal vähenenud 2362 elaniku võrra. Alla 500 elanikuga teeninduspiirkond on 13 raamatukogul (31%). Muudatusi raamatukogude teeninduskorralduses ei ole. Jätkuvalt tegelevad raamatukogud lisaks kojulaenutusele ja kohalkasutusele ka päringutele vastamisega, näituste ja erinevate sündmuste korraldamisega. Vajadusel tegeleb raamatukoguhoidja kasutajakoolitusega ja aitab õpetajatel läbi viia raamatukogutunde.

Lugejate vananemise protsess maal jätkub ja keskealisi ning noori lugejaid kahjuks juurde tulemas ei ole.

Paljud maakonna inimesed käivad Pärnus tööl ja koolis ning neil on mugav külastada Pärnu Keskraamatukogu, kus on valik suurem. Samas on ka Pärnu elanikke, kes laenutavad kohustuslikku kirjandust ning raamatuid, millele on linnas pikad järjekorrad, aga maal on huvilised juba läbi lugenud. Kurvastusega peab tõdema ka seda, et paljud kirglikud lugejad on väga vanaks jäänud või meie hulgast lahkunud.

Palju on lugemisele muid alternatiivseid tegevusi ja lugemiseks ei leidu lihtsalt aega. Nagu ütles hiljuti üks lugeja Võistes, siis „lugemine on väga ajamahukas ajaviide.”

On ka positiivseid näiteid. Surju raamatukogu kõik näitajad on tõusnud. Valla elanike ja koolilaste arv on olnud stabiilne. Lugejate arvu kasvu põhjuseks on hooldekodu Videvik uue korpuse valmimine. Hoolealuseid on 34 ja nendest lugejaid 16.

Libatse raamatukoguhoidja leiab, et postipunkti olemasolu mõjub raamatukogu teenustele soodsalt, on ka neid postiteenuse kasutajaid, kes on hakanud raamatukogu lugejaks. 2017. aastal oli postipunkti külastusi 948 ja tehti 1427 tehingut.

Treimani raamatukogus asuva ja raamatukoguhoidja hallatava turismiinfopunkti teenused on info vaatamisväärsuste, öömaja, söögikohtade jm. kohta, infonurk voldikute ja kaartidega, vajadusel telefoni ja arvuti aku laadimine, tööks vajalike kaablite, tarvikute laenamine, dušš, tualett.

Vihtra raamatukogu lahtiolekuaegadel saab kasutada dušši ja postiteenuseid.

Vahenurme raamatukogu lahtiolekuaegadel on võimalik kasutada sotsiaalteenust – pesta pesu.

Urge raamatukogu laenutas talvel uiske ja hokikeppe.

Päringute arv Pärnu Keskraamatukogus suurenes, sest kui Ranna harukogus ei registreeritud varem infopäringuid, siis 2017. aastal hakati neid registreerima.

Suurem osa päringuid tehti teabekirjanduse ja muusikaosakonnas.

Päringutele vastati teabekirjanduse osakonnas peamiselt suuliselt, juhendades vajadusel ja võimalusel lugejaid iseseisvalt otsima e-kataloogidest ja andmebaasidest. Enamus infopäringuid oli seotud koolitööde teemadega. Uurimistööde tegijaile oleme vahendanud ligipääsu EBSCO andmebaasidele.

Näiteid:

* Koduteeninduse klient (liikumispuudega) küsis sisekliendi teenindamise teoreetiliste käsitluste kohta.

*Pedagoogi huvitas Heiki Kripsi „Õpetajate suhtlemiskompetentsus ja suhtlemisioskused”. Leitud vastus DSpace'ist pdf-i kujul ja saadetud meilile.

*linnageograafia alased raamatud inglise keeles - abituriendi gümnaasiumi lõputöö teema. Leitud teadusraamatukogudest, suurem osa tellitud RVL teel

*Tervishoiukõrgkoolis õppija otsis infot õendusfilosoofi Virginia Hendersoni kohta. Leitud vastuseks artikleid EBSCO-st, juhendatud kasutamist.

Muusikateose leidumuspäringutele vastamise töömahukas protsess kätkeb otsingutegevust nii auviste, nootide kui ka raamatute MARC505 alaliigi sees. Elektroonilised päringud ja vastused on kiires kasvutrendis. Oleme 2017. aastal saatnud elektrooniliselt skännituna lugejatele ja kolleegidele meilitsi üle vabariigi 17 muusikateemalist vastust (noodid, tekstid, artiklikoopiad „The New Grove Music Encyclopediast”), lisaks vastused telefonipäringutele. Oleme väljastanud nii meie kogust kui EMTA või RR-i muusikaosakonnast meilitsi saadud noodinäited, fotosid, laulutekste, muusikateemalisi perioodika-artikleid. Pärnus on suurima arvu päringute esitajad Pärnu Kontserdibüroo (linnaorkestri kontserditegevuseks ja kavalehtede koostamiseks vajalikud infopäringud) ja teater „Endla”, samuti muusikaõpetajad, lasteringide ja koorijuhid.

2017. aastal registreeriti maakogudes 5966 päringut, mida on 399 rohkem kui eelmisel aastal.

Näiteks küsiti:

- kuidas arvutada pensioni
- maksumuudatustest
- ravimtaimedest
- jutte ja luuletusi mõnel teemal.

4.3 RVL teenindus

RVLi teel laenutati Pärnu Keskraamatukogust 2017. aastal 293 (+36 võrreldes 2016. aastaga) väljaannet. Peamiselt tellisid meilt raamatuid oma maakonna külakogud, teistest maakondadest tellis meilt enim väljaandeid Lääne Maakonna Keskraamatukogu. Rahvusraamatukogust ja kõrgkoolide raamatukogudest tellisime ise 24 väljaannet (+4 võrreldes 2016. aastaga).

Koostöö külaraamatukogude vahel väljendub eelkõige RVL-is ja toimib hästi oma valla raamatukogude piires. Põhiliseks vahendajaks on raamatukoguhoidja, kes teeb kõik endast sõltuva, et lugeja vajaliku trükise saab. Aasta jooksul vahetati üle 2500 raamatu, so. üle 600 raamatu rohkem kui eelmisel aastal.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

4.4.1 Laste- ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noorte ilukirjanduslikke teoseid osteti maakonnas kokku 4064 eksemplari ja 676 nimetust, sellest keskraamatukogu 1817 eksemplari (653 nimetust). Inglise keeles kokku 41 eksemplari ja 40 nimetust, sellest keskkogu 39 eksemplari (38 nimetust).

Venekeelset lastekirjandust maaraamatukogud ei ostnud, kuna nõudlus puudus.

Keskraamatukogu ostis 176 eksemplari (162 nimetust) venekeelset lastekirjandust.

Osteti kõik lasteraamatu konkurssidel äramärgitud teosed, Eesti autorite teosed, samuti lastekirjanduse keskuse poolt soovitud. Tehti tihedat koostööd koolide ja lasteaedadega, arvestati emakeele- ja lasteaiaõpetajate soovustega. Keskraamatukogu ostab ka ingliskeelset noortekirjandust, sest raamatuid ei jõuta nii kiiresti eestindada.

Enamus maaraamatukogudesse ostetud lasteraamatutest on ilukirjandus.

Vahel oli vaja arvestada isegi lugejate soolise koosseisuga, Libatse raamatukogu lugejate hulgas oli tuntav poiste ülekaal, seepärast osteti just neile huvipakkuvat kirjandust.

Tõstamaa raamatukokku osteti noorte lugejate soovil ingliskeelseid raamatuid.

4.4.2 Laste-ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2016	Lug-d 2017	Muutus (+/-)	Külast-d 2016	Külast-d 2017	Muutus (+/-)	Laenut 2016	Laenut 2017	Muutus (+/-)
Linna/ma ak. rmtk	6527	6614	+87	88688	91226	+2538	71795	78931	+7136
Sh keskk	3084	3119	+35	38752	39846	+1094	37535	40760	+3225

2017. aastal laste laenutuste ja lastest lugejate arv Pärnu Keskraamatukogus kasvas. Hästi komplekteeritud kogu, mis toetab erinevates vanusegruppides laste, noorte ja ka lastekirjandushuviliste täiskasvanute raamatuvajadust, tõi juurde laenutusi. Kindlasti toetab raamatukogu kogude kasutamist tihe sündmusteprogramm, mis lapsed ja noored majja toob ja uusi lugejaid kasvatab.

Sellele vaatamata ei saa unustada, et Pärnumaa rahvaarv väheneb ning meie külastusstatistikast väljapoole jääb suur hulk täiskasvanuid, kes lasteosakonda igapäevaselt külastavad. Valikstatistika näitas, et mõnel päeval võib täiskasvanud külastajate arv isegi ületada laste arvu. Seda tingib asjaolu, et peredele on logistiliselt jõukohasem, kui raamatuid tulebki laenutama täiskasvanu. Olgu ta siis pere pisematele või hoopis noortele lugejatele raamatuid küsiv lapsevanem. Raamatukogu keskne asukoht linnas võimaldab teha sobiva peatuse kiires argipäevas, samal ajal kui lapsed lasteaias, koolis või õhtustes huviringides toimetavad. Ka elavad väga paljud keskkogu külastajad väljapool Pärnu linna.

Samal ajal teeb rõõmu, et vabal päeval tullakse raamatukokku kogu perega. Lasteosakonda külastavad igapäevaselt ka raamatuhuvilised lasteaia- ja üldhariduskooliõpetajad ning Pärnu erinevate huvikoolide ringijuhendajad, kelle teema- ja faktipäringutele lasteosakonna töötajad vastuseid otsivad.

Noorsookirjanduse laenutuste hulga ja laenutusaja põhjal võib järeldada, et vastupidiselt üldlevinud väidetele, meeldib noortele lugeda, kuid õppetöö ajal pole neil selleks lihtsalt aega. Teine tõsine probleem oli poistekirjanduse puudus – noormeestele sobivat noorsookirjandust oli vähe ja seda eelkõige eesti autorite raamatute seas. Huvi fantaasiakirjanduse vastu on vähenenud ja rohkem sooviti lugeda kaasaegset reaalelu kirjeldavaid raamatuid. Eestikeelse sobiva kirjanduse vähesuse tõttu lugesid noored aina rohkem ingliskeelset noorsookirjandust. Ingliskeelsete raamatute TOP-ist moodustasid 2/3 noorsooromaanid.

Maakonnas on lastest lugejate arv kasvanud (+52), laste külastusi on võrreldes eelmise aastaga rohkem 1444 ja laenutusi 3911.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Lapse esimene käik raamatukokku toimub kas lasteaia rühmaga, vanematega või vanavanematega.

Edasine sõltub sellest, kas laps vormistatakse lugejaks või kas lapsevanem soovib ka lapsele raamatuid koju laenutada. Huvi raamatute vastu toob teda taas raamatukokku. Lapsed loevad ja laenutavad peamiselt kohustuslikku kirjandust. Suur mõju on õpetaja soovitusel. Lisaks raamatute

sirvimisele saab raamatukogus joonistada, mängida lauamänge, osaleda töötubades. Lastel on ka mitmeid teisi harrastusi, raamatute lugemiseks jääb vähem aega.

Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond teenindab igapäevaselt lapsi ja noori alates beebiealistest kuni teismeliste noorteni. Et lugemisharjumuste kujundamine saab alguse tükk maad enne lugemisoskuse omandamist, kui maailm on täis imestama panevaid asju, oleme oma interjööris ja tegevustes järjest suuremat tähelepanu pööranud pere kõige väiksematele liikmetele. Lasteosakonna mänguline keskkond, majasisene sujuv liikumine ja soe suhtumine soosivad igati perede raamatukogukülastusi.

2012. aasta emakeelepäeval hoo sisse saanud Mürakarukool võib rõõmu tunda „vilistlaste“ üle, kes omal käel usinasti raamatuid laenutavad ja raamatukogu koduseks paigaks peavad.

Kolmapäeviti ootab Mürakarukool pooleteist- kuni nelja aasta vanuseid poisse-tüdrukuid koos vanemate või vanavanematega mängutundi, mida juhendab muusikaõpetaja Katrin Hildunen-Alvela. Koostöös raamatukogu lasteosakonnaga saavad mänguks, lauluks ja rütmisalmiks ka raamatutegelased. Mürakarukooli lapsed on väga usinad raamatuvaatajad. 2017. aastal andsimegi „Tubli lugeja 2016“ tiitliga aukirja ja raamatu üle ka mitmele Mürakarukooli lapsele.

Oleme osalised Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja kultuuriministeeriumi ühisprojektis „Pisike puu“, kus kõik Eestis sündivad lapsed saavad kingiks raamatu. Linna ja valdade pidulikel tervitusüritustel antakse peredele üle ka lapse esimene raamat, üritusel on kohal ka raamatukogu esindaja. Raamatu vahelt leiab pere ka kutse raamatukokku.

Koostöös Pärnu Linna Lasteaiaõpetajate Keskkonnakasvatuse aineühendusega sai juba kaheteistkümnendat korda teoks kogu linna lasteadeade loometööde näitus, seekord pealkirja „Siin ma kasvan, suureks saan“ all. Tegemist pole siiski pelgalt näitusega, sest peale pidulikku avamist tulevad lasteaialapsed raamatukogumajja oma rühma töid üles leidma ja raamatukoguga tutvust tegema.

Abiks raamatuvalimisel on lasteosakonna arvukad raamatunäitused ja väljapanekud. Eelmisel aastal sai lasteosakonnas raamatuid valida mitmetelt suurtelt teemanäitustelt, tutvust võis teha nii ilukirjanduslike kui aimeramatutega. Lisaks eestikeelsetele raamatunäitustele on lasteosakonnas läbi aasta hästi kujundatud väljapanekud vene keelt kõnelevatele lastele.

Raamatunäitustest väärivad eraldi väljatoomist “Mina ka! Särtsakad mõtlejad ja toimekad tegutsejad laste- ja noorteraamatutes”, “Aiapidu roosiaias” (Aino Pervik 85), “Kirju liblika suvi” (Leelo Tungal 70), “Maitsev ja mahlane maailm” (puu- ja juurviljad) ja “Pimeda aja põnevus”. Viimasel oli täita oma roll festivali “Avatud mänguväljad” mängujuhises. Raamatunäituse või väljapanekuga tähistati veel Jaanus Vaiksoo, Tiia Toometi ja Ilmar Trulli sünnipäevi ja Henno Käo sünniaastapäeva.

Raamatunäitusi täiendavad raamatukogu maskottloomade, perekond Jutukarude tarunäitused, mis pakuvad uudistamisrõõmu just väiksematele lastele. Eelmisel aastal olid klaasist seintega tarukappides näitused „Haugub ja nurrub“, „Haldjapuu“, „Nii õudne“ ja „Metsarahva jõulud“.

Raamatutega tutvust teha ja lugemisharjumusi kujundada aitab Karude Jututuba, kuhu ootame 5-8 aasta vanuseid raamatusõpru. Laupäevastel kohtumistel lasteosakonna jutunurgas loevad ja jutustavad raamatukoguhoidjad või jututoa külalised lastele lugusid ja kutsuvad neid kaasa arvama ja kaasa tegutsema. Nii arutleti 2017. aastal koos lastega sõpruse teemadel, saadi tuttavaks Leedus loodud särtsaka raamatutegelase Kake Makega, võeti osa Läti ja Põhjamaade nädalast.

Koostöös linna kunstikooliga on külastajatel olnud võimalik vaadata ja peredel raamatukogust üles leida mitmete laste kunstkonkursside võidutöid.

Maikuu võis lasteosakonnas tutvuda Pärnu linna algkoolilaste parimate loovtöödega teemal „Eestimaa ja emakeel“.

Lasteosakond osales juba neljandat aastat venekeelse „Täheke“ projektis. Erinumbrid said kingituseks kõik Tammsaare Kooli esimese klassi lapsed. Kutsusime nii tava- kui keelekümblusklassi lapsed raamatukokku külla. Koos loeti „Täheke“ lugusid ja räägiti raamatukogust ning raamatutest ja vaadati raamatunäitusi.

Tänu koostööle Eesti Abi- ja Teraapiakoorte Ühingu oli Pärnu Keskraamatukogu külastavatel lastel jätkuvalt võimalik koerale ette lugeda. Lugemiskoerad olid kannatlikud ja heatujulised kuulajad erinevas vanuses ja erineva lugemisoskusega lugejatele. Raamatukogu külastas igapäevaselt üks koeratiim. Lapsi olid aitas kuldseid retriiverid Chuck ja Lex koos oma juhtide Rita ja Romek Kosenkraniusega. Lugemisajad broneeritakse alati väga ruttu, sest lisaks võimalusele kohtuda toreda sõbraga või siis hoopis koerahirmu ületada, paraneb tunduvalt ka laste lugemisoskus.

Samuti said raamatukoguga esimest tutvust tegevad Waldorfkooli lapsed võimaluse tutvuda lugemiskoertega ja lugemispesas neile ette lugeda.

Suvel võisid raamatukogukülastajad laste- ja noortekultuuri aasta raames otsimismängu „Mina ka! Otsi raamatulapsi!” mängida. Lisaks otsimisele ja äraarvamisele, osales iga tubli otsija loteriis.

Heaks teeviidak raamatute valikul on ka Eesti Lastekaitse Liidu, Eesti Lastekirjanduse Keskuse ja ERÜ koostööna valmiv iga-aastane heade lasteraamatute nimekiri, mille valimisel lööb kaasa ka Pärnu Keskraamatukogu lasteosakond.

Rühma- ja klassikülastuste sihtpunktiks valivad keskraamatukogu nii linnas kui maakonnas tegutsevad lasteaiad ja koolid koos kõigi seal esindatud vanustega. Hea meelega tellitakse meilt teematunde, oodatakse juhendamist info otsimisel.

Igakuiselt külastavad raamatukogu lasteosakonda ka Pärnu Toimetulekukooli lapsed ja noored koos oma õpetajatega, et tutvuda raamatutega ja harjutada sotsiaalset toimetulekut.

Ranna raamatukogus toimuvad igakuised teematutunnid piirkonna lasteaedade lastele.

Kindlasti aitab laste lugemisharjumuste kujundamisele kaasta ka igakuine raamatute vahetus lasteaedadega. Jätkame lasteaedadesse õpetajate soovidele tuginedes raamatute viimist.

Sindis leitakse, et väga oluline on isiklik suhtlemine õpetajatega. Igal aastal veebruaris toimuvad raamatukogutunnid Sindi gümnaasiumi ja lasteaia lastele.

15. hooaega käib Sindi Linnaraamatukogus koos laste lugemisklubi Lugemistuhin. Igal esmaspäeval on lastekirjanduse toas koos 5-20 last, kes loevad, meisterdavad ning pea iga kord laenutavad ka mõne raamatu. Pideva töö tulemuseks on lugejate, laenutuste ja külastuste arvu kasv.

Kaisma raamatukogus on seinale meisterdatud „Hea raamatu puu”, millele lapsed lehti raamatusoovituse näol juurde kleebivad.

Varblas on traditsiooniks saanud koostöös kooliga emakeelepäeva tähistamine raamatukogus.

Üle-eestilisel Laste Vabariigi üritustel löid kaasa Paikuse raamatukogu meisterdamisnurgaga ja Are raamatukogu lugemisjänes Lontkõrva töötoaga, kellele meeldis väga jutte ja lugusid kuulata. Ettlugejatele, keda oli päris palju, oli jänku poolt kingituseks Lontkõrva külmkapimagnet. Raamatukogu töötoas said soovijad meisterdada ka näpujankut, joonistada ja lahendada ristsõna.

Pärnjõe Kooli õpilased nii raamatukogus kui kodudes osalesid suures ülemaailmses küsitluses „Mina ka!”.

Et Paikuse raamatukogu asub Paikuse põhikoolis, on peamiseks sihtrühmaks lapsed. Lasteaia rühmad käivad aktiivselt näitusi külastamas. Toimuvad teematunnid koolituliijatele ja ka tellimustunnid vastavalt lasteaia soovile. Esimese klassi õpilastele on alati raamatukogu kasutamise tunnid, neljandatele ja seitsmendatele klassidele on igal aastal õppekava järgi raamatukogutunnid. Õpetajate soovil tutvustatakse uuemaid lasteraamatuid. Tegutseb algklassilastele mõeldud lugemispesa ring, kus toetatakse laste lugemisharjumuste kujundamist läbi käelise tegevuse, kus mängitakse, loetakse, tutvustatakse erinevaid raamatuid ja kirjanikke. Lugemise toetamiseks käis raamatukogus lugemiskoer Lex. Algklassilastele on mõeldud ka 2017. aastast käivitunud igakuine viktoriinisari „Tähenärija“, kus küsimused koostatakse lasteajakirjade Täheke, Minu Maailm ja Hea Laps põhjal. Vastanute vahel loositakse igal kuul välja tore lasteraamat. Noortele toimuvad igakuised mõtterallid erinevatel teemadel, mille osavõtt on väga arvukas.

Lugemisharjumuse kujundamiseks on Libatse raamatukogus välja mõeldud lugemisprogrammid, mis motiveerivad lapsi rohkem lugema. 2016./17. õppeaastal kasvatati lugemiskette, st üks loetud raamat lisas ühe lüli ketile juurde. Suveperioodil sai osaleda motiveerimisprogrammis „Loeme lilled

õitsema“, kus iga kroonleht lillel võrdus loetud raamatuga. 2017/2018 õppeaastal loetakse siilile okkaid selga, iga loetud raamat annab siilile ühe okka juurde. Sellised mängulised lugemisprogrammid motiveerivad lapsi lugema küll. Kuigi õpilaste arv koolis on vähenenud, on raamatukogu kasutamine tõusuteel.

Lasteüritusi on võimalik korraldada eelkõige neil raamatukogudel, kelle piirkonnas on kool. Näiteks ütleb Are raamatukoguhoidja, et õpilastel on küll tihe ajakava, aga õpetajad on alati ideedega kaasa tulnud ja ka omalt poolt tellinud raamatukogu tutvustavaid ettevõtmisi, uudiskirjanduse või infokirjaoskuse alaseid üritusi. Õpetajad on soovinud ka enne olümpiaade ja viktoriine ülevaateid aasta jooksul toimunud või toimuvatest kirjanduslikest sündmustest.

Tublisid lugejaid tunnustatakse Kaisma kooli lõpuaktusel, Sindis tähistatakse Lasteraamatupäeva parimate lugejate ja nende pereliikmete tunnustusüritusega. Paikuse raamatukogu tunnustab tublidest tublimaid õpilasi märgiga „Nina raamatus“.

Raamatukogu kasutamine võib väikeses raamatukogus sõltuda näiliselt tühistest asjadest nagu näiteks suvised ilmaolud. Näiteks Treimani lastest lugejate arv vähenes 10 võrra suvitajate arvelt.

Lastekirjanduse keskuse projektis „Aitan lapsi raamatute juurde“ osaleb 7 raamatukogu, kes kõik ootavad, et asi edeneks.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused. LISA 4

2017. aasta oli täis tegusaid ettevõtmisi ja koostööprojekte, mis tõi raamatukokku igas vanuses lapsi koos oma pere ja sõpradega ning lasteaedade, üldharidus- ja huvikoolidega nii Pärnu linnast kui kogu maakonnast.

Pärnu Keskraamatukogu sündmusteprogramm üllatas raamatukogukülastajaid võrdselt nii harjumuspärase ja endiselt populaarse, kui täiesti uute ettevõtmistega nagu osalemine festivali „Avatud mänguväljad“ põhiprogrammis, filmitöötuba ja tondijuttude kuulamine koos Piret Pääriga. Jaanuar on raamatukogu sünnipäevakuu ja sel puhul kutsus 108-aastane sünnipäevalaps kõiki endale külla. Põnevat vaatamist, kuulamist ja kaasalöömist jätkus läbi päeva igale vanusele. Sai kaasa lüüa ja peomelu nautida. Endla teatri näitlejad Saara Nüganen ja Ott Raidmets lugesid lugusid lasteraamatutest, linnapea Romek Kosenkranius ja raamatukogu direktor Heinike Sinijärv andsid üle aukirjad ja raamatud tublidele lugejatele, näomaalija joonistas pilte lemmiklugudest, võis osaleda pimekohtingul raamatuga, meisterdada ja kohvikust kooki valida. Lastele olid suureks rõõmuks kolm koeratiimi: Rita Kosenkranius ja Chuck, Ivi Brant ja Chilli, Romek Kosenkranius ja Lex.

Veebruaris toimus traditsiooniline Pärnu Keskraamatukogu ja Pärnu muuseumi koostöös toimunud nutimäng 5. klassidele. Mängu käigus pidid neljaliikmelised võistkonnad täitma töölehed nii muuseumis kui raamatukogus ning hiljem vastama Kahoot-keskkonnas selle põhjal valmistatud viktoriinile.

7. klasside õpilastele toimus konkurss „Tee ise e-raamat“. Raamatu pealkiri oli ette antud – „Kohtume raamatukogus!“. Konkursile laekus 9 raamatut ja kõik olid eripalgelised.

Märtsikuu oli rikas emakeelekuu raamatukogutundide poolest. Karukäpaklubis meisterdati keelevurri.

Märtsis said Pärnu Keskraamatukogus kokku 10 võistkonda, et võtta osa maakondlikust kolmandate-neljandate klasside kirjandusmängust. Kõige tublim kirjanduse tundja oli Pärnu Ülejõe Põhikool, kes hilisemal lõppvõistlusel Eesti Lastekirjanduse Keskuses vaid ühepunktalise vahega neljandale kohale jäi. Nööri trikke näitas ja muusikat ning tantsu lisas kirjandusmängule Katrin Hildunen-Alvela.

Jaak Kännu eestvedamisel ja temaga koostöös 2017. aasta aprillis-mais toimunud 2.-4. klasside maakondlik Tunglamäng oli pühendatud Leelo Tungla 70. sünnipäevale. Mälumänguküsimused olid Leelo Tungla lasteraamatutest, kirjaniku elust ning Eesti teatrite lastelavastustest.

Raamatukogus mängiti maha kaks poolfinaali ja lõppfinaal koos näitlemisvoorude ja loominguliste ülesannetega. Võistlus lõppes kostüümipeoga Endla teatris.

Koolivaheaja töötubadesse tegevust planeerides proovime köitvalt jõukohast isetegemist leida esimesest kuni viienda klassi lastele. Poistele ja tüdrukutele üheaegselt. Kevad- ja sügisvaheajal meisterdati tehismaterjale looduslikega kokku pannes Triinu Klausid juhendamisel.

Juunikuus said lapsed oma oskusi arendada filmitöötoas, mida juhendas Kaia Metsaalt.

Tegevust jätkas algkoolilaste isetegemist toetav ja lapsi raamatukokku kutsuv Karukäpaklubi. Erinevaid meisterdamistegevusi juhendasid raamatukoguhoidjad ja vabatahtlik käsitööhuviline. Vajaminevad vahendid ootasid erinevates töötubades osalevaid lapsi ja noori raamatukogus ja töötuba oli alati piletiprii. Pärnus on laste vaheajaga sisustamas ka teater, kontserdimaja, muuseum, käsitöölise gild, loodus- ja tehnikamaja ning küllap võiks seda rida veelgi täiendada. Sellele vaatamata on raamatukogu töötoad alati loomisõhinas lapsi täis ja vanemad rahul, et järeltulev põlv usaldusmäärgiga keskkonnas toimetamas.

Oktoobris toimus maakondlik neljandate klasside ettelugemisvõistlus "Kõik on kõige targemad", kus igal ettelugejal oli kuulajate köitmiseks aega vaid kolm minutit. Selle aja jooksul tuli žüriile ja publikule tõestada, et täpselt see lugu lugeja temperamendi ja esitamislaidiga kokku sobib ning selgelt ja haaravalt saali kostab.

Tänukirja ja aplausiga tunnustati kõiki tublisid lugejaid. Häid ettelugejaid astus saali ette sedavõrd arvukalt, et pingerida jäeti kokku panemata. Raamatuga "Lugusid kuulsatest eestlastest" autasustati nelja ettelugejat. Võistluse võitja, Paikuse Põhikoolis õppiv Jennifer Pupart, esindas Pärnumaad 21. oktoobri finaali võistlusel Eesti Lastekirjanduse Keskuses. Raamatusõpru oli üllatama tulnud Völuriks kehastunud Marge Lumisalu, kes koos lastega mängis ja rokkis.

Pärnu lastel käis külas jutuvestija Piret Päär. Pimedas saalis kaltsuvaipadel istudes kuulati lugusid erinevate rahvaste jutupärimusest ja tunti põnevust kollilugusid kuulates.

21.10.-5.11. löid lapsed ja pered kaasa festivalil "Avatud mänguväljad", mis kutsus mängima ja avastama. Lastel ja noortel oli võimalik koos paberist kokkuvolditud teejuhiga raamatukogus mõistatusi lahendada, avastada, nuputada ja mängida. Mängujuhisele sai kirjutada vastuseid, värvida pilte ning mõelda välja tegelasi. Mõni küsimus pani isegi näitlema.

Samuti võis raamatukogu mängujuhisest leida vihjeid, mis mängijad edasi teistele Pärnu mänguväljadele juhata - Pärnu Muuseum ja Pernova Loodusmaja olid samuti oma muuseumimängu välja mõelnud. Iga osaleja sai ka festivalipassi, kuhu oli hea templeid või kleepse koguda ja auhinnaloosis osaleda. Nii Pärnu, kui ka vaheajaks Pärnusse sõitnud lapsed, avastasid raamatukogu õhinaga.

Aasta lõpetas traditsiooniliselt laste jõulu etendus, mis publikuhuvi puuduse üle kunagi kurtma ei pea. Raamatukogumaja suure saali tõi kahel järjestikusel laupäeval peresid täis Rein Laose Teatristuudio noorte poolt mängitud etendus "Haldjate kingitus". Näha sai haldjaid, jõulusokku ja ahjualust. Põrandal olid jõuluõled ja õhus jõuluootus.

Raamatukogu ei paku tegevusi ja kohtumisi mitte ainult lastele, vaid ka noortele ehk siis põhikooli vanemale astmele ja gümnaasiumiõpilastele. Lisaks traditsioonilistele infootsingutundidele toimus aprillikuus iga-aastane kirjandusmälumäng-olümpiaad kahes osas - 8.-9. klasside ja 10.-11. klasside õpilastele. 2017. a. osalesid esmakordselt ka maakonna koolide kolmeliikmelised võistkonnad. Kahes mälumängus löi kaasa kokku 22 võistkonda. 8.-9. klasside õpilased õppisid tundma Margus Karu ja Sass Henno noorteromaane „Null.Punkt” ja „Mina olin siin”, 10.-11. klasside õpilased aga Andrus Kiviräha ja A. H. Tammsaare loomingut ja nende võrdlevaid käsitlusi.

Noortega käis kohtumas ka kirjanik ja erusõjaväelane Leo Kunnas, kes jagas lugemissoovitusi, rääkis olukorrast riigis ning kaitse- ja julgeolekuteemadel.

2017. aastal sai alguse ka koostöö Pärnu Noorte Vabaajakeskusega. 3. juunil tähistati koostöö raamatukogu territooriumil lastekaitsepäeva. Raamatukogu katusel toimus kontsert, sai mängida malet, kabet, petanq'i. Kohal oli näomaalija ja muud lõbustused.

Juulis käis raamatukogus Pärnu Noorte Vabaajakeskuse suvine kultuurilaager, 50 eesti ja vene keelt kõnelevat last. Laagrilistele viisime läbi omamoodi ja tavalisest mängulisemad infootsingutunnid eesti ja vene keeles.

Novembris ja detsembris tegid mitme Pärnu põhikooli 4.-5. klasside lapsed iseseisvat tööd vanadest ja haruldastest raamatutest kodulinna raamatukogus. Huvilistele õpilastele Vabakoolist ja Mai Koolist näitasime vanaraamatuid, rääkisime rariteetidest.

Ilukirjanduse osakonnas on eraldi nn noortenurk, kus tahvilil igal kuul vahetuvad lugemissoovitused ja on ka võimalus anda noorteraamatutele hinnanguid. Noortele väga meeldib, et noorteraamatud on eraldi alal välja toodud ja et neil on võimalus jagada lugemissoovitusi.

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Tabel 7

Koduteenindus	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Pärnu Keskraamatukogu	128	128	16
Are	2	2	1
Aruvälja	36	36	3
Häädemeeste	25	25	20
Jõesuu	5	5	2
Jõõpre	22	22	2
Kabli	14	14	4
Kaisma	3	3	1
Kilingi - Nõmme	6	6	6
Lavassaare	52	52	2
Libatse	2	2	1
Massiaru	12	12	3
Pärnu - Jaagupi	2	2	1
Saulepi	29	29	4
Sindi	24	24	7
Surju	70	108	3
Tori	5	5	1
Tõhela	8	8	2
Tõstamaa	14	14	6
Uulu	220	220	5
Urge	9	9	9
Vihtra	16	16	3
Võiste	22	22	3

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
Tammiste Hooldekodu (Pärnu Keskraamatukogu)	2	50
Tori Kodu (Jõesuu raamatukogu)	2	15
Hooldekodus Videvik (Surju raamatukogu)	23	16

Hooldekodu raamatukogu)	(Saulepi	10	2
----------------------------	----------	----	---

2016/2017 aastal osales Pärnu Keskraamatukogu koos Tammiste Hooldekoduga NordPlus projektis "Feel better with a book: reading for wellbeing in old age", mille põhiteemaks oli biblioteraapia ja ettelugemine eakatele inimestele. Tänu projektile tihenes koostöö Tammiste Hooldekoduga – nii kevadel kui sügisel korraldasime hooldekodus ettelugemise. Mõlemal korral olid kohal ka teraapiakoerad, kellega käidi lamavate hoolealuste juures ja kes kuulasid ka ettelugemist. Kevadel kuulati ühiselt CD-lt Tammsaare „Tõe ja õiguse“ I osa algust – tekst pakkus paljudele kuulajatele äratundmist ja tekitas meeldivaid emotsioone. Pärast rääkisime lapsepõlvraamatutest ja hooldekodu patsientidel oli hea võimalus meenutada oma lapsepõlve ja sellega seonduvaid raamatuid. Loomulikult tekitasid palju positiivseid emotsioone teraapiakoerad ja äratasid mälestused oma lemmikutest. Sügisel luges Jaak Känd ette katkendeid Els Järvi raamatust „Lapsepõlvelood“, mis äratas patsientides mälestused endisaegsest Pärnust. Koostöö Tammiste Hooldekoduga jätkub ka 2018. aastal. Lisaks viisime hooldekodusse ka mahakantud eluloo- ja lasteraamatuid.

Ka 2017. aasta oktoobris oli lasteosakonna töötajatel kokkulepitud külaskäik Pärnu Haigla lasteosakonda, et sealsetele patsientidele ette lugeda ja koos joonistada, kuid selgus, et kokkulepitud ajal ei viibinud ravil mitte ühtegi last. Tegelikult on see ju rõõmustav, aga ettelugemine lükkus teiseks korraks.

Surju hooldekodu „Videvik“ päevakeskuse elanikud külastavad igal kolmapäeval koos juhendajaga raamatukogu, et mängida laua- ja arvutimänge, vaadata raamatuid.

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

4.6.1 kohalikul

Pärnu Keskraamatukogul on jätkuvalt head suhted Pärnu linna ja maakonna kultuuri- ja haridusasutustega. Oluliselt aitavad ürituste organiseerimisel kaasa head kontaktid koolide õpetajatega. Heaks koostööpartneriks on Pärnu Kunstikool, tänu kellele on raamatukogus eksponeeritud õpilaste kunstikonkursside kaunid võidutööd.

Pärnu Keskraamatukogu on heaks partneriks Pärnu kunstnikele ja kultuurikorraldajatele, kellega koostöös toimuvad raamatukogus erinevad üritused ja näitused.

Pärnu Keskraamatukogu on ka koht, kus eksponeeritakse Pärnus toimunud linna poolt korraldatud arhitektuurivõistluste töid – märtsis sai vaadata „Mälestusmärk Eesti Vabariigi loojatele“ ideekonkursi töid.

Traditsiooniliselt käib saksa lugemissaalis koos saksa keele vestlusring.

Muusikaklubis käisid esinemas Pärnust pärit Fred Rõigas, kes rääkis oma muusikalistest rännakutest Austraalias; Kaija Velmet rääkis Ungari muusikast, Eero Raun Viini Sümfoonikutest jne.

Raamatukogu külastajad said nautida pärnakate Vello Paluoja ja Peeter Somelari maalinäitust; Paikuse Huvikooli õpilaste maale ja keraamikat; traditsiooniliseks on saanud ka suvise INGraafika festivali näitus Pärnu Keskraamatukogus.

Jaauarikuise perepäeval on juba traditsiooniks saanud Pärnu maletreeneri Eiki Lehemetsa malesimultaan ja traditsioon, et sünnipäevakülalistele loevad ette Endla näitlejad, 2017. aastal esinesid Saara Nüganen ja Ott Raidmets.

Igal kevadel toimub raamatukogus Ühisgümnaasiumi õpilaste kevadkontsert ja detsembris muusikakooli rütmimuusikaosakonna jõulukontsert.

2017. aastal tihenes raamatukogul ka koostöö Pärnu Noorte Vabaajakeskuse ja Tammiste Hooldekoduga.

Raamatukogupäevade ajal toimunud üritusel „Tuntud inimene raamatukogus“ proovisid sel aastal Pärnu Keskraamatukogus raamatukoguhoidja ametit Pärnu Noortekogu liikmed.

Raamatukogudes toimusid vallarahvale info-, tähtpäeva- ja kultuuriüritused, töötoad, koolitused. Treimani raamatukogu II korrus on kujunenud mõnusaks kaugtöötamise kohaks. Eelmisel aastal kasutati seda võimalust aktiivselt. Seal on kaks aastat kirjutatud doktoritööd.

Vändra Raamatukogu kaminasaalis korraldas muusikakool oma lõpuaktuse, lasteaija õpetajad viisid läbi oma koolitusi. Kaminasaalis toimusid ansambel Linnutaja proovid, joogatunnid, ruume kasutati ID-kaardi vahetuseks.

Surju raamatukogus käivad koos rahvakandle õpiring ja ajaloo huviliste ring.

Oluline roll oli raamatukogul koduloolise materjali kogumisel ja tutvustamisel. Seekordne koduuriijate konverents toimus Paikuse raamatukogus

Iga kuu kolmandal neljapäeval oli koduloolaste klubiõhtu „Ajaradadel“ Uulus, Tõhelas saab kokku eakate kodulooring. Võistes tegutseb KOKOKOKO (koduloolaste kokkusaamised kolmandal kolmapäeval).

Pärnu-Jaagupi koduloolased käivad koos kord kuus. Tutvutakse uue kirjandusega, tähistatakse koduloolisi tähtpäevi.

Are raamatukogu tähtsündmuseks sai Pärnumaa esimese, Are topoteegi pidulik avamine 5. aprillil. Raamatukogu juhataja on tegelenud kodulootööga pidevalt, talletades koduloolisi materjale ning sisestades valla lehe artikleid kodulooportaali. Juhuslikult kuulnud võimalusest hakata arendama topoteeki haaras ta kohe kinni. Topoteegi avamisel oli huvilisi nii Are vallast kui ka kaugemalt. Eesmärgiks on tuua põhiliselt erakätes asuvaid ajaloolisi dokumente, filme ja fotosid Are vallast veebikasutusse ja avada seeläbi kohalikku ajalugu. Topoteegi täiendamisel osaleb aktiivselt kohalik kogukond.

Raamatukokku on loodud Libatse mail tegutsenud Edasi kolhoosi teemaline ajaloonurk, kus on huvilistel võimalik tutvuda toleaeagsete fotode, aukirjade, perioodika väljavõtete, sümbolika ja digiteeritud filmidega. Digiteeriti raamatukogule annetatud filmijupp, mille kaadrid kajastavad Libatse kandi elu 80ndatel. 2015. aastal loodud Facebooki lehega „Edasi kolhoosi ajalugu“ on liitunud endised kolhoosi liikmed, nende järeltulijad ja teised huvilised. 2017. aasta lõpuks oli leheküljega liitunud 470 huvilist.

Koostöös Tori muuseumiga oli raamatukoguhoidja muuseumiöö „Öös on mängu“ korraldaja/moderaator.

Kihnu raamatukogu püüab muretseda ja säilitada kõik Kihnu kultuuriga seotud trükised.

Traditsiooniks on saamas Treimani Raamatusõprade päev: heategevuslik raamatu-, kunsti- ja käsitöölaua, TEA kirjastuse raamatümüük, kohtumine telereporter Imre Kaasiga, kes on õppinud kohalikus koolis. Seoses laste- ja noorteaastaga oli palju tegevusi lastele. Päeva jooksul käis üritusel umbes 300 külastajat.

Sel aastal said kirjanike tuurist osa Pärnu Keskraamatukogu ja Tõstamaa raamatukogu, külas käisid Jan Kaus, Urmas Vadi, Eva Koff ja Tarmo Teder.

Traditsiooniliselt toimuvad raamatukogudes kohtumised kirjanikega, Pärnumaal käisid Tiit Pruuli (Libatse), Margit Peterson (Treimani, Lavassaare), Mari Sajo (Vihtra), Leo Kunnas (Pärnu Keskraamatukogu) jne

Hela ja Wilhem Cardinal von Widderid, Treimani suvekülalised Saksamaalt, tutvustasid raamatukogule kingitud 2-osalisi pildiraamatuid „Gronologie deutsch – estnischen freundschaft“.

Traditsiooniliselt koostasid valdade mälumängudele küsimused ja viisid läbi Are, Võiste, Tootsi, Tori, Saulepi, Vändra raamatukoguhoidjad.

Sauga valla raamatukogutöötajad korraldasid noorte kompleksvõistlustel mälumänge ning lastekaitsepäeval lõbusa kirjandusmängu, kus võistkonnad pidid üksikutest sõnadest tuntud lasteraamatute pealkirjad moodustama.

Raamatusõprade klubid tegutsevad Massiaru, Uulu, Sauga ja Pärnu-Jaagupi raamatukogudes.

Populaarsed on töötoad – Sindi raamatukogus on igal teisipäeva hommikul käsitööõpiring. Juhendajaks on raamatukoguhoidja. Soovijad saavad laenutada või vaadata käsitööraamatuid ja

ajakirju ning saadud ideed ka ellu rakendada ja iga teisipäeva õhtul kogunevad raamatukokku Sindi käsitööringi liikmed, et 2 - 3 tundi näputööd teha.

Suigus valmistati seepi ja küünlaid. Täiskasvanud õppija nädalal õpetas Jõesuu raamatukoguhoidja Pärnu Keskraamatukogus ja Jõesuu raamatukogus karpe/küünlaümbriseid valmistama; Urgel toimus pildialbumi meisterdamise töötuba. Paikusel toimusid karbi, albumi, kalendrite, parkimiskella meisterdamise töötoad.

Koostöös Heade Mõtete Klubiga õpiti Libatse raamatukogus punuma paberist esemeid, valmistama tsemendist lillepotte, torti kaunistama. Käidi väljasõidul Lemmetsa külas asuvas Sanga seltsimajas, kus õpiti klaasist ehteid valmistama.

Tihti on raamatukogud kohad, kus kohalikele kunstnikele ja käsitöömeistritele võimaldatakse näitusepindu:

Võistes oli Silvi Simbergi ristpistetehnikas seinapiltide ja harrastusfotograafi Lilian Õisi loodusfotode näitus.

Vändras muusikakooli kunstieriala õpilaste kevadnäitus, lasteaiade kunstiringide tööde näitus; „Vändra Gümnaasium 95” – 95 ajaloolist fotot, fotonäitus „Vändra Püha Martini kirik 230”

Sindi Linnaraamatukogus oli Sindi kooli kauaaegse direktori Harry Raide loodusmaalide näitus ja sintlase Helen Parmeni fotonäitus „Loodus me ümber“.

Aruväljal sai imetleda Anu Põldsami fotonäitust ja Aivar Põldmäe maalide näitust.

Põhjamaade raamatunädalal Toivo Tari fotonäituse „Kaunis Põhjamaa“ avamine ja vestlusring.

Bussiekskursiooni Aruvälja piirkonda juhatas raamatukogu juhataja, kes rääkis piirkonna ajaloost.

Saulepi raamatukoguhoidja eestvedamisel toimuvad eakatele kord kvartalis jututoad, vähemalt kord aastas korraldatakse valla abiga bussiekskursioon.

Jõesuu raamatukoguhoidja viis huvilistele läbi ringreisi „Kaks kohviringi ümber Soomaa”.

Traditsiooniline Vändra valla raamatukogude lugejate ekskursioon toimus Tartusse ja Võrtsjärve äärde.

Vändra alevi ja Vändra valla raamatukogude ja Kurgja talumuuseumi koostöös toimusid koduloolised retked Vändra alevis ja vallas. Üritus toimus seitsmes osas, igas Vändra kandi kultuurilise väärtusega piirkonnas toimusid retked ning üritused.

4.6.2 riiklikul

Jätkuvad Pärnu Keskraamatukogu head koostöösuhted Eesti Olümpia- ja Spordimuuseumiga. Heaks traditsiooniks on saanud Jazzkaare linnaruumi-projekti popup kontserdid raamatukogus, seekord esines trio „Kosmos“.

Tänu koostööle Goethe Instituudiga saame filmikolmapäevadel näidata uusi dokumentaalfilme; 2017. aastal jõudis Pärnu Keskraamatukokku ka fotonäitus „Piirilkõnnid“.

Pärnu Keskraamatukogu osales 2017. aastal ka „Avatud mänguväljade“ projektis koos Pärnu muuseumi ja Pernova loodusmajaga.

Raamatukogu galeriid ehtisid Tartu Kõrgema Kunstikooli maali- ja nahadisaini eriala tudengite tööd, samuti sai raamatukogus vaadata Eesti Nahakunstnike Liidu liikmete töid.

Erialaselt osalevad Pärnumaa raamatukoguhoidjad aktiivselt ERÜ töös – Pärnu Keskraamatukogu on ERÜ toetajaliige; ERÜ juhatuses on 3 Pärnumaa raamatukoguhoidjat. Pärnu Keskraamatukogu ja Varbla raamatukogu osalesid testijatena Rahvaraamatukogude teenuste kvaliteedihindamise pilootprojektis.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.

Novembris toimus Pärnus Läti nädal, mille korraldamisest võttis osa ka Pärnu Keskraamatukogu. Koostöös Läti saatkonnaga jõudis Pärnusse fotonäitus „Wonderous Latvia“. Läti nädala avaüritus toimus raamatukogus, kus esines ansambel Latvian Voices ning kohal oli ka suursaadik koos abikaasaga. Läti nädala puhul olid Pärnu Keskraamatukogu osakondades üleval Lätit ja Läti kirjanust tutvustavad raamatunäitused, toimus ka Läti teemaline Karude Jutuba lastele.

Samuti olid raamatukogus huvitavad Põhjamaid ja põhjamaist kirjandust tutvustavad näitused Põhjamaade raamatukogunädala ajal.

2017. aasta kevadel jõudis lõpule ka NordPlus projekt „Feel better with a book: reading for wellbeing in old age“, mille Eesti poolseks partneriks oli Pärnu Keskraamatukogu.

Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht osales 2017. aastal IFLA kongressil Wrocławis, mis oli uus ja omaladne kogemus ning andis hulgaliselt uusi ideid ja mõtteid.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Pärnu Keskraamatukogu teabekirjanduse osakonnas toimuvad juba kolmandat hooaega infootsingutunnid, sihtrühmaks 6.-12. klasside õpilased ja Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilased.

2017. aastal jõudis teavituse infootsingukoolituste toimumise kohta tulemuslikult õpetajateni ja soovijaid oli palju. Kevadel oli huvi väiksem, toimus neli tundi Ülejõe Põhikooli ja Sütevaka Humanitaargümnaasiumi 7. klassidele (kokku 51 õpilast), kuid juba uue kooliaasta alguses septembris täitus tundide graafik ja õppeaastat alustasime 4. septembril 69 õpilasega Mai Kooli 8. klassidest.

Vähemalt pooled infootsingukoolitustest hõlmavad ka muusikaosakonda. Nõnda saavad pooled õpilased tutvuda muusikaosakonna võimalustega ja sooritada seal ka info otsimist, teine pool klassist õpib samal ajal teabekirjanduse osakonnas põhjalikumalt infootsingut ja harjutab seda töölehtedel. Õpilastele selline moodus sobib, sest muusikaosakond oma fondi ja võimalustega on paljudele noortele uudiseks ja pakub suurt huvi. Seega on tekitatud meeldiv ja mitmekülgne emotsioon raamatukogus käigust.

Mängulisem ja koostajale loomulisem ja põnevam oli läbi viia infootsingutundi Pärnu Noorte Vabaajakeskuse suvise kultuurilaagri lastele ja noortele. Kuna pooled lapsed kõnelesid vene keelt, siis üks tund sai läbi viidud vene keeles, teine tund eesti keelt kõnelevatele lastele eesti keeles. Kasutasime tunnis rollide vahetamise mängu, kus raamatukoguhoidja kehastus erinevate soovidega lugejaks ja kõik lapsed raamatukoguhoidjateks, kes püüdsid tema soovidele vastavat kirjandust või teenust pakkuda. Mäng tekitas elevust ja andis aimu, milliste erinevate soovide või muredega saab raamatukokku pöörduda ja abi leida.

Teistest õpilastest erinevaks sihtgrupiks võib pidada Täiskasvanute Gümnaasiumi õpilasi, kes on väga motiveeritud haridust omandama ja tunnevad alati laiemat huvi raamatukoguteenuste ja -ürituste vastu, seetõttu kujuneb peale tundi meeldiv vestlus ka muudel teemadel. Koos gümnaasiumis õppiva emaga külastas üht infootsingutundi seni noorim osaleja, 3-kuune pisitüdruk.

2017. aastal toimus kokku 38 infootsingutundi, osales 523 õpilast kaheksast Pärnu koolist.

Ka seekord kohandasime mõned tunnid vastavalt õpetajate soovile, näiteks aastatööde teemade kohta kirjanduse otsimine, õpioskuste olümpiaadiks valmistumine, 7. klassi kirjandustunni raamatukogu teema ja koolikirjanduse otsimine e-kataloogist.

Tagasiside lastelt ja koos lastega tunnis käinud õpetajatelt on olnud hea ja paljud õpetajad võtavad sügisel juba ise ühendust, et tundi tulek kokku leppida.

2018.-2019. õppeaastal soovime tunni sisu kaasajastada ning kasutada selleks erinevaid rakendusi ja õpikeskkondi internetis.

Kuna 2017. ja ka varasematel aastatel on paljud lapsed (4.-5. kl.) teinud iseseisvat tööd ja käinud raamatukogus uurimas rariteetide ja vanade raamatute kohta, siis on mõtte teha huvilistele ka tund sel teemal ja anda võimalus tulla grupina raamatukokku.

Rühmakoolitused, mida toimus 96 ja osalejaid 1413, olid kooliõpilastele – teemadeks infootsing, e-kataloogid ja e-raamatud, raamatukogud meil ja mujal, internetiohud.

2017. aastal jätkasime individuaalsete arvutiabi koolitustega seniorlugejatele. Koolitusi viivad läbi Pärnu Keskraamatukogu turundusjuht ja teeninduse peaspetsialist. Kord kuus, iga kuu viimasel kolmapäeval, pakume arvutiabi lugeja enda sülearvuti, tahvelarvuti või nutitelefoniga kasutamisel aga ka lauarvuti kasutamisel (AIP-i arvutis). 2017. a. osales 9. koolituspäeval 32 inimest. 2017. aastal

jätkas nutiseadme juhendamist vabatahtliku tööna Pärnu Ühisgümnaasiumi arvutiõpetaja Kaia Metsaalt. 2017. aastal juhendas ta nutiseadme kasutamisel 16 inimest.

Keskraamatukogu muusikaosakond viib jätkuvalt läbi kasutajakoolitusi Pärnu linna ja -maakonna muusikaõpetajatele.

Individaalkoolitusi toimus maakonnas 519. Sihtrühmaks olid peamiselt eakamad inimesed ja toimusid vastavalt inimeste soovidele ja vajadustele. Kõige rohkem uuendati ID-kaartide sertifikaate ning vajati abi nutiseadmete kasutamisel ja pangatoimingute teostamisel.

Are raamatukoguhoidja pakkus taas välja eakatele arvuti algõppe individaalkoolituse võimaluse. Huvilisi oli 9. Eakate õpetamine on aeganõudev ja korruga on võimalik olla ainult ühe inimese päralt. Rõõmu valmistab see, kui eakas inimene hakkab arvutit ja nutiseadet aktiivselt kasutama ja küsib abi julgelt ka telefoni teel.

Paikuse raamatukogus jätkusid arvutiabi koolitused vanusele 50+. Arvutiõppe teemasid konkreetselt paika ei pandud, vaid julgustati inimesi lihtsalt oma arvutimuredega raamatukoguhoidjate poole pöörduma, huvi oli väga elav.

Sindi raamatukogus toimus programmi URRAM 15 kasutajakoolitust ja loeng „ID-kaart ja mobiilID - võtmed internetiteenuste kasutamiseks” (TÕNi raames).

Pärnu-Jaagupi raamatukogus toimus 6. klassi õpilaste ettevalmistamine õpioskuste olümpiaadiks ja teatmeteoste tutvustamine, nendest info leidmise õpetamine.

Are raamatukoguhoidja aitab õpetajaid laste ettevalmistamisel olümpiaadideks, viktoriinideks.

Infootsingutundides gümnaasiumiõpilastele Tõstamaal osales 40 õpilast.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Jätkuvalt on väga oluline, et raamatukogud oleksid nähtavad ja kajastaksid julgelt oma tegemisi ning teenuseid.

Pärnu Keskraamatukogu teavitab kõige rohkem oma tegemistest raamatukogu FB kontol, millel on üle 2000 jälgija, samuti on huvilistel võimalus liituda raamatukogu uudiskirjaga (250 tellijat) ja jälgida raamatukogu tegemisi Instagramis (@parnukeskraamatukogu). Sagenenud on ka lugejate pöördumised raamatukogu poole FB sõnumite kaudu. Raamatukogu koduleht on hetkel läbi tegemas uuenduskuuri, loodetavalt saab uus veebikodu valmis 2018. aasta märtsis.

Tänu heale koostööle Pärnu Postimehe ja TRE-raadio Pärnu stuudioga, leiavad raamatukogu tegemised ka nendes kanalites head kajastamist. Tihtipeale nopivad ka ajakirjanikud raamatukogu puudutavad uudised üles FB kontolt või uudiskirjast.

Seoses uue logo ja visuaalse identiteedi kasutusele võtmisega uuendasime ka raamatukogu meeneid, kuulutuste kujundust jms. Uus logo on lugejate poolt hästi vastu võetud ja on saanud nii mitmeid kiidusõnu.

Maaraamatukogudel on hea koostöö valla lehtedega. Regulaarselt informeeritakse lugejaid saabunud uudiskirjandusest, kajastatakse raamatukogus läbiviidud üritus nii sõnas kui pildis.

„Kõige efektiivsem ja kiirem info edastamise viis on siiski Facebook, mille kaudu nii noored kui eakamad suhtlevad meelsasti raamatukoguga. FB-d kasutatakse raamatu pikendamissoovideks ja tihti küsitakse ka raamatute olemasolu kohta, samuti teabenõuete edastamiseks. Kiire küsimus saab tavaliselt võimalikult kiire vastuse, - nii on kokku võtnud paljude arvamus Are raamatukogu juhataja.

Lisaks kodulehele on 22 Pärnumaa raamatukogul FB konto või blogi. 2017. aastal liitusid FBga Kaisma, Lõpe, Koonga, Varbla ja Vihtra raamatukogud.

Oluline teavituskanal maaraamatukogudele on kaupluse teadetetahvel ja personaalne teavitamine.

Pärnumaa koguteose 3. köide on pühendatud mäluasutustele ja sisaldab ka ülevaate Pärnumaa raamatukogude tekkimisest kuni tänapäevani. Koostajateks on Heda Piiriste, Reedi Hansen, Lenna Eliste. Kogumik ilmub 2018. aastal.

Raamatu „Tahkuranna vald 25” koostamises osales Võiste raamatukoguhoidja.

Kabli raamatukoguhoidja osales koolilaste omaloomingu kogumises raamatu „Mitmenäoline meri“ tarbeks.

Raamatu „Suigu piirkonna külade lood ja legendid“ pani kokku Suigu raamatukoguhoidja.

Raamatute „Audru aastad“ ja „Killukesi Audru ajaloost“ koostamises osales Aruvälja raamatukoguhoidja.

„Surju vald 25“ üheks koostajaks oli Surju raamatukoguhoidja.

Sauga raamatukogu juhataja Piia Salundi ja Lenna Eliste kirjutasid artikli koguteosesse „Pärnumaa aastaraamat 2014–2016“.

Ester Kerge kirjutas artikli „Pärnumaa Koduloolaste Selts – 15“ Eesti Kodu-Uurimise Seltsi, Eesti Genealoogiseltsi ja Eesti Muinsuskaitseeltsi 2017. aasta aastaraamatusse.

Pidev koostöö toimus Vändra raamatukogus raamatu „Vändra hariduse lood I“ koostajatega, kellele otsiti muuseumitoast pilte ja dokumente.

EV100 tähistamiseks koostati ja valmistati trükiks ette kogumik „Raamatukogude lood“ – ülevaade kõikidest Pärnumaa raamatukogudest seisuga 1. jaanuar 2017. Kogumik ilmub 2018. a. kevadel.

4.9 Andmebaasid.

Koduloolist infot lisab Pärnu Keskraamatukogu kodulehe koduloorubriiki teabekirjanduse osakonna juhtivspetsialist. Sinna alla kuuluvad koduloolised tähtpäevad ja Pärnu ning Pärnumaa teemaline uudiskirjandus.

5. 2018 aasta tegevused

2018. aasta jätkub haldusreformist tulenevate muutustega tegelemisega. Nii Pärnu Keskraamatukogu kui maaraamatukogud peavad üle vaatama oma põhimäärused ja kasutuseeskirjad ning viima sisse vajalikud muudatused. Samuti vajavad uuendamist nii mitme raamatukogu arengukavad.

Haldusreformiga lisandus Pärnu maakonna raamatukoguvõrku 7 uut raamatukogu – oluline on nende raamatukogude igakülgne toetamine ning kaasamine maakondlikesse tegemistesse.

Pärnu Keskraamatukoguga liitub harukogudena 9 osavalla raamatukogu – aasta jooksul peavad paika saama nende raamatukogude eelarve ja muud administratiivsed küsimused.

2018. aasta eesmärgiks on, et kõik Pärnumaa raamatukogud viiksid läbi oma teenuste kvaliteedihindamise ning esitaksid tulemused ERÜ-le. Pärnu Keskraamatukogu plaanib I kvartalis läbi viia lugejaküsitluse raamatukoguteenuste kohta.

Et 2018. aasta on rahvusvaheline kultuuripärandi ja Eesti Vabariigi 100. sünnipäeva aasta, pööravad ka raamatukogud sellele rohkelt tähelepanu. Pärnu Keskraamatukogu tegi kõigile Eesti raamatukoguhoidjatele üleskutse kanda riigi sünnipäevanädalal tööl rahvariideid, et teha nii endi kui lugejate meel rõõmsaks ning tutvustada üht olulist osa meie kultuuripärandist.

Lisaks korraldavad Halinga piirkonna raamatukogud koos keskraamatukoguga Pärnumaa raamatukoguhoidjate seminarlaagri, mis on pühendatud kultuuripärandi aastale.

2018. aastal tähistab Tori raamatukogu oma 140. ja Lindi 100. tegevusaastat.

Koostajad

Maateeninduse peaspetsialist Lenna Eliste

Turundusjuht Krista Visas

Teeninduse peaspetsialist Marina Jantson

Direktor Heinike Sinijärv

/allkirjastatud digitaalselt/

28. veebruar 2018. a.

LISA 1
Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Are	8	55	280
Aruvälja	8	38	280
Audru	7	111	470
Häädemeeste	8	25	80
Jõesuu	5	21	130
Jõõpre	6	22	180
Kabli	3	14	80
Kaisma	3	9,5	30
Kihnu			-
Kilingi - Nõmme	5	100	580
Koonga	4	13,5	30
Lavassaare	7	30	180
Libatse	8	33,5	80
Lindi	6	24	330
Lõpe	5	16	30
Massiaru	4	15,5	80
Paikuse	14	75,5	80
Pärnjõe	7	24	358
Pärnu - Jaagupi	11	45	178
Sauga	5	23,5	80
Saulepi			-
Sindi	12	124	551
Suigu	8	80	360
Surju	8	49,5	80
Suurejõe	3	12	30
Tali	3	12	30
Tihemetsa	3	14	80
Tootsi	1	6	100
Tori	6	18	230
Treimani	5	19,5	80
Tõstamaa	2	5,5	30
Tõhela	4	16	80
Urge	14	110	496
Uulu	7	26	280
Vahenurme	4	18	80
Varbla	6	16	30
Vihtra	5	19,5	30
Võidula			
Võiste	8	30	280
Vändra			-
Pärnu Keskraamatukogu	33	687	3865

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2017)
Pärnu Keskraamatukogu	II korruse põrandakatete vahetus; garderoobiala ümberkujundamine ja uue infoleti paigaldamine
Aruvälja raamatukogu	Aruväljal valmis uus lasteaia-külakeskuse hoone, kus sai ruumid ka raamatukogu
Suurejõe raamatukogu	põrandate remont
Vahenurme raamatukogu	AIPis ja WCs sanitaarremont
Suigu raamatukogu	sanitaarremont
Pärnu-Jaagupi raamatukogu	uus katus
Vihtra raamatukogu	Ventilatsiooniseadmete remont
Saulepi raamatukogu	Uued remonditud ruumid sama hoone I korrusel

LISA 4

Laste- ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Pärnu Keskraamatukogu	Raamatukogu sünnipäevakuu perepäev	145
Pärnu Keskraamatukogu	Mürakarukool	365
Pärnu Keskraamatukogu	Karukäpaklubi	53
Pärnu Keskraamatukogu	Koolivaheaja töötoad	60
Pärnu Keskraamatukogu	Filmitöötoad	45
Pärnu Keskraamatukogu	Karude jututuba	25
Pärnu Keskraamatukogu	Maakondlik kirjandusmäng	43
Pärnu Keskraamatukogu	Jutuvestmise päev	35
Pärnu Keskraamatukogu	Tšukovski päev	120
Pärnu Keskraamatukogu	Maakondlik kirjandus- ja teatrimäng	100
Pärnu Keskraamatukogu	Lugemiskoerad	330
Pärnu Keskraamatukogu	Suvmäng "Otsin raamatulapsi"	65
Pärnu Keskraamatukogu	Maakondlik ettelugemisvõistlus	50
Pärnu Keskraamatukogu	Külas käis jutuvestja Piret Päär	100
Pärnu Keskraamatukogu	Luulekonkurss Eesti Vabariik	45
Pärnu Keskraamatukogu	Ettelugemispäev lasteaialastele	48
Pärnu Keskraamatukogu	Festival "Avatud mänguväljad"	168
Pärnu Keskraamatukogu	Läti ja Põhjamaade nädal - ettelugemised	106
Pärnu Keskraamatukogu	Jõuluetendus	200
Pärnu Keskraamatukogu	Pärnu Noorte Vabaajakeskuse kultuurilaager 11. juulil keskraamatukogus	50
Pärnu Keskraamatukogu	Kirjanduslik mälumäng 8.-9.	39

	klasside õpilastele „Mina olin siin, nullpunktis” (Sass Henno „Mina olin siin” ja Margus Karu „Null.Punkti” põhjal),	
Pärnu Keskraamatukogu	Kirjanduslik mälumäng gümnaasiumile „A. H. Tammsaare ja A. Kivirähk“	27
Pärnu Keskraamatukogu	Kohtumine Leo Kunnasega	118
Pärnu Keskraamatukogu	Nutimäng 5. klassidele	84
Pärnu Keskraamatukogu	Konkurss 7. klassidele „Tee ise e-raamat“	15
Are raamatukogu	Laste Vabariigi Are üritusel lugemisjänes Lontkõrva töötuba	60
Are raamatukogu	„Noor, loo, too kunst raamatukokku“ - Ott Rõngase fotonäituse „Meie“ avamine/töötuba	12
Are raamatukogu	1.- 4. klassi laste lugemiskonverents ja ettelugemispäev „Raamatul on aku tühi...“	63
Aruvälja raamatukogu	Astrid Lindgreni raamatute kangelaste karneval - mängud, Spungi otsimine, viktoriin. Üritust juhtis Pipi	15
Jõõpre raamatukogu	Rändnukuteater Nõu Puu külaskäik lasteaeda etendusega „Kõik on võimalik”	20
Kaisma raamatukogu	Luulekonkurss koos Kergu algkooliga	20
Kilingi – Nõmme raamatukogu	Fotokonkurss „Hetked raamatuga”	30
Libatse raamatukogu	Hobide hommik	12
Lõpe raamatukogu	Meisterdamise töötuba (12 korda)	37
Paikuse raamatukogu	Igakuine „Tähenärija“ viktoriin ajakirjade Hea Laps, Täheke ja Minu Maailm põhjal	200
Paikuse raamatukogu	Lumememmede meisterdamise töötuba	50
Paikuse raamatukogu	Mõtterallid „Eesti“, „Emakeel“	72
Paikuse raamatukogu	Kohtumine luuletaja Ilmar Trulliga	200

Paikuse raamatukogu	Kohtumine Ivar Soopaniga	200
Paikuse raamatukogu	„Põnev raamatutegelane“ - kunstikonkurss	200
Paikuse raamatukogu	Heategevuskampania „Raamat raamatukokku“	550
Pärnu – Jaagupi raamatukogu	Pipi kutsub külla“. Pipi rääkis oma elust Segasummasuvilas, arutati Lindgreni raamatute üle, toimus viktoriin. Lõpuks tehti koos Pipiga ühispilt.	20
Sauga raamatukogu	koos Sauga Avatud Noortekeskusega õpilastele e- raamatu tegemise konkurss	9
Sauga ja Urge raamatukogu	Sauga valla laste mälumängud	150
Sauga raamatukogu	Öölugemine – külaliseks Ilmar Tomusk.	23
Sauga raamatukogu	Jänesselja Lasteaia vanemate rühmade kohtumised pimedate teraapiakoeraga, pimekiri, vaegnägijate raamatud	31
Sauga raamatukogu	Halloweeni õhtu õuduste rada	7
Sauga raamatukogu	Lugemisvõistlus „Lugemisredel“	5
Sindi Linnaraamatukogu	„Raamatuid on suurel hulgal kirjutanud Leelo Tungal“ - raamatukogutunnid ning joonistusvõistlus Sindi lasteaia ja gümnaasiumi lastele	198
Sindi Linnaraamatukogu	Ettelugemistunnid „Kõik on kõige targemad“	102
Tihemetsa raamatukogu	Tihemetsa orienteerumismäng	20
Treimani raamatukogu	Kuidas valmib raamat? Kohtumine Margit Petersoniga	22
Tõhela raamatukogu	Kevadmatk matkarajal	8
Tõstamaa raamatukogu	Emakeele päev ehk keele näitamine (lasteaed)	34
Urge raamatukogu	Mõttele jutule uus lõpp	13
Varbla raamatukogu	viktoriin õpilastele	37
Võiste raamatukogu	Kirjanduslik orienteerumismäng	42

LISA 5

Kuidas on maakonnas/linnas täidetud raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid? Palun analüüsige ja andke hinnang.

Pärnu Keskraamatukogu komplekteerib ja töötleb raamatuid maakonna 37 raamatukogule, peab arvestust riigi toetuse kasutamise üle. Raamatukogud saavad uusi raamatuid 2 korda kuus. Pidevalt suuname raamatukogusid kogusid korrastama ja abistame nõu ja jõuga. Tulemuseks on korras kogud, kus lugejal on kerge leida talle vajalikke trükiseid. Inventuuri tegemisel 7 maakonna raamatukogus osalesid samuti keskraamatukogu töötajad.

Maakonnaraamatukogu korraldas koolitusi vajalikel erialastel ja üldharivatel teemadel ning silmaringi laiendamiseks kultuurireisei Setomaale. Lähtudes laste- ja noorte kultuuriaastast saime seminarlaagris teadmisi lastes ja noortes lugemishuvi arendamiseks. Keskraamatukogu poolt korraldatud õppepäevadega on raamatukoguhoidjad rahul. Neid hinnati sisukateks, harivateks ning silmaringi laiendavateks. Samas peeti oluliseks ka võimalust kolleegidega suhelda ja kogemusi vahetada.

Haldusreformiga seoses külastasime oma maakonna raamatukogusid ja tutvusime Pärnumaaga liituva 7 Läänemaa raamatukoguhoidjaga. Põhjalikum tutvumine seisab veel ees, et hakkaks toimima sisukas koostöö. Pärnumaal on seni hästi toimiv raamatukoguvõrk. Ühinemislepingute põhjal jätkavad tööd kõik praegu tegutsevad raamatukogud, aga kas kõigi raamatukogude jätkamine sellisel kujul on võimalik ja otstarbekas, on iseküsimus.

Püüame tihedat koostööd teha raamatukoguhoidjate ja vallaametnikega, et põhjalikult analüüsida raamatukogude olevikku ja tulevikku ja mitte teha ennatlikke otsuseid. Igal võimalusel oleme rõhutanud - raamatukoguhoidja peab olema nähtav, kogukonnale vajalik, kes suudab lisaks põhitööle pakkuda mitmesuguseid erinevaid teenuseid. Seni on kohapeal raamatukogudega arvestatud.